

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
STATYBOS IR ARCHITEKTŪROS FAKULTETAS**

Modestas Gudukas

**VETERINARIJOS IR GYVULININKYSTĖS INOVACIJŲ
CENTRO KAUNO RAJONE PROJEKTAVIMO GALIMYBIŲ
STUDIJA**

**Baigiamasis magistro projektas
M6016M21 Architektūra (kodas 621K10001)**

Vadovas

Doc. Vidmantas Minkevičius

KAUNAS, 2016

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
STATYBOS IR ARCHITEKTŪROS FAKULTETAS

VETERINARIJOS IR GYVULININKYSTĖS INOVACIJŲ
CENTRO KAUNO RAJONE PROJEKTAVIMO GALIMYBIŲ
STUDIJA

Baigiamasis magistro projektas
M6016M21 Architektūra (kodas 621K10001)

Vadovas Doc. Vidmantas Minkevičius

(parašas)

(data)

Recenzentas Doc. Dalius Šarakauskas

(parašas)

(data)

Projektą atliko Modestas Gudukas

(parašas)

(data)

KAUNAS, 2016

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS

Statybos ir architektūros fakultetas

(Fakultetas)

Modestas Gudukas

(Studento vardas, pavardė)

M6016M21 Architektūra (kodas 621K10001)

(Studijų programos pavadinimas, kodas)

„Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro Kauno rajone projektavimo galimybių studija“

AKADEMINIO SAŽININGUMO DEKLARACIJA

20 16 m. Gegužės 27 d.
Kaunas

Patvirtinu, kad mano, **Modesto Guduko**, baigiamasis projektas tema „Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro Kauno rajone projektavimo galimybių studija“ yra parašytas visiškai savarankiškai ir visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nei viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

(vardą ir pavardę įrašyti ranka)

(parašas)

Gudukas Modestas. „Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro Kauno rajone projektavimo galimybių studija“. ~~Bakalaurė~~ / Magistro (pasirinkite) baigiamasis projektas / vadovas doc. Vidmantas Minkevičius; Kauno technologijos universitetas, statybos ir architektūros fakultetas.

Mokslo kryptis ir sritis: Statybos Inžinerija

Reikšminiai žodžiai: *Veterinarija, Gyvulininkystė, Inovacijų centras, Architektūra*

Kaunas, 2016. 73 p.

SANTRAUKA

Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro idėja – specifinio pobūdžio apimanti gyvūnų, visuomenės ir architektūros interesus. Centro pagrindinė funkcija – aptarnauti ir vystyti gyvūnų gydymą, rehabilitaciją, veterinarijos mokslo šaką bei integruoti visuomenę į gyvūnijos pažinimą. Numatoma lokacijos vieta – Kauno rajona, s kuria siekiama centrą padaryti patrauklų miesto gyventojams ir kartu sudaryti sąlygas teikti kokybiškas gydymo paslaugas. Tinkamai įgyvendinti reglamentuotus gyvūnų gerovės principus.

Gudukas Modestas. FEASIBILITY STUDY DESIGN OF ANIMAL HUSBANDRY AND INNOVATION CENTRE IN KAUNAS REGION: ~~Bachelor's~~ / Master's (choose one) thesis in final project/ supervisor assoc. doc. Vidmantas Minkevičius. The Faculty of Civil Engineering and Architecture, Kaunas University of Technology.

Research area and field: Construction and engineering

Key words: *Veterinary, husbandry, innovation, centre, architecture*

Kaunas, 2016. 73 p.

SUMMARY

Veterinary and animal husbandry innovation centre main idea – the specific complex which involves animals, society and architectural interests. The main function of the centre – to serve and develop animal treatment, rehabilitation, veterinary sciences. Also to get the society acquainted with the livestock specificity. Estimated location for the centre – Kaunas region which seeks to make the centre more attractive for the society and also to provide appropriate treatment services. The proper implementation of regulated animal welfare principles, too.

TŪRINYS

ĮVADAS	7
1. VETERINARIJOS IR GYVULININKYSTĖS INOVACIJŲ CENTRO PROJEKTAVIMO TEORINIŲ KLAUSIMŲ IR PRAKTINĖS PATIRTIES ANALIZĖ	9
1.1. Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro samprata.....	9
1.2. Veterinarijos ir gyvulininkystės mokslo raida Lietuvoje	11
1.3. Veterinarijos ir gyvulininkystės funkcinų pastatų projektavimo ir naudojimo teisinis reglamentavimas nacionaliniuose ir tarptautiniuose dokumentuose.....	13
1.4. Žmogaus, architektūros ir gyvūno santykio analizavimas	15
1.5. Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro projektavimo problemos ir jų sprendimo hipotetinis modelis	22
2. VETERINARIJOS IR GYVULININKYSTĖS INOVACIJŲ CENTRO KAUNO RAJONE PROJEKTAVIMO GALIMYBIŲ EMPIRINIAI TYRIMAI.....	24
2.1. Empirinių tyrimų programa	24
2.2. Christopher Alexander „Pattern language“ teorijos principai.....	25
2.3. Architektūrinių sprendimų vertinimas naudojant “Pattern language” metodiką	29
2.4. Visuomenės sociologinės apklausos rezultatai	38
2.5. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos Ekspertų apklausos „Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro galimybių studija Kauno rajone“ rezultatų aptarimas.....	39
2.6. Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro Kauno rajone koncepcinis modelis.....	41
3. VETERINARIJOS IR GYVULININKYSTĖS INOVACIJŲ CENTRO KAUNO RAJONE EKSPERIMENTINIS PROJEKTAS	42
3.1. Projekto realizacijos vieta.....	42
3.2. Koncepcinio modelio pritaikymas eksperimentiniame projekte.....	44
3.3. Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro projekto sprendiniai	45
3.3.1. Sklypo tvarkymo siūlymas.....	45
3.3.2. Pastatų komplekso erdvinės struktūros.....	45
3.3.3. Komplekso architektūriniai sprendiniai.....	46

3.4. Eksperimentinio projekto rezultatų vertinimas	47
IŠVADOS	48
SUMMARY	49
LITERATŪROS SĄRAŠAS	50
GRAFINĖS DALIES KOPIJA	54
PRIEDAI	55

IVADAS

Nuolat didėjantys žmonijos poreikiai, nuosekliai atliekami veiksmai, susiję su ekologijos problemomis, kurios natūraliai sukelia vis didesnius reikalavimus šiuolaikiniam mokslui ir žmogaus moralei. Pastebima tendencija, jog ekologinio nestabilumo sąlygomis jaučiamas dorovinio bendravimo su gamta poreikis, kurį akivaizdžiai rodo tas faktas, kad bendrojoje dorovės kategorijų sistemoje iškilo ekologinė etika, siekianti išryškinti naujas žmonijos vertybines orientacijas, kurios įkvėptų saugoti gamtos įvairovę, skatintų žvelgti į Žemę kaip unikalią ekosistemą, pastūmėtų naujai traktuoti žmogaus vietą gamtoje, paragintų žmones apdairiai ir atsakingai elgtis su gyvybe (Mackevičiūtė J., Žičkeinė S. (2005). *Gamtinių būtybių moralinių teisių neantropocentriniai etiniai argumentai*. Vilniaus universiteto leidykla: Problemos. p. 1). Tobulėjant mokslui, atkreipiamas visuomenės dėmesys į gamtos teikiamus turtus, gyvūnijos svarbą. Veterinarijos ir gyvulininkystės mokslo bei verslo šakos, orientuojasi ne tik į didesnio poreikio užtikrinimą, bet ir į ekologiją. Pasitelkiant mokslą, pritaikant techninius išradimus siekiama pagerinti gyvulių gyvenimą, apsaugoti juos nuo įvairiausių ligų, epidemijų, taip pat palengvinti su jais dirbančių specialistų kasdienybę. Žmonės vis aktyviau domisi juos supančia aplinka, natūralu jog tai neaplenkia ir gyvulininkystės ūkių, kitų su gyvulių auginimu, veisimu susijusių įstaigų. Taigi, norint prisitaikyti prie kintančios visuomenės poreikių, būtina keisti gyvulininkystės ūkių tradicijas, kuriose atspindėtų gyvulių gerovės principai.

Atsižvelgiant į šio laikotarpio aktualijas, galima teigti, kad šiuolaikinis žmogus, pripratęs gauti sukonkretintą informacijos ir žinių „bagažą“, teigiamai reaguotų į specializuotą inovacijų centro idėją, kuriame būtų integruotai supažindinama visuomenė su gyvulių auginimo procesu, jaučiamas darnus santykis tarp žmogaus, gyvūno, ir juos supančios aplinkos. Tinkama architektūrinė idėja, galėtų apjungti minėtas grupes ir tuo prisidėti ne tik prie Lietuvos ūkio, mokslo vystymosi, bet ir prie žmonių visapusiškos gerovės, informacinio intereso.

Darbo aktualumas: Atsižvelgiant į didėjantį ryšį tarp žmogaus ir jį supančios gyvūnijos, pastebimas modernių veterinarinės medicinos praktinio mokymo ir aukštos kokybės stambių gyvūnų gydymo paslaugų trūkumas Lietuvoje. Dėl keliamų aukštų Europos sąjungos standartų, šiuo metu Lietuvoje neturime, atitinkančio gyvulių gerovės principus, infrastruktūrinio objekto, kuris užtikrintų visapusišką, šiuolaikišką inovacijų centro idėją.

Problematiškumas: Šiandien sąvoka žemės ūkis, mieste gyvenančiam žmogui, dažnai suprantama kaip visuotinė problema, kuri siejama su tokiais veiksniais, kaip vandens tarša, kraštovaizdžio niokojimas, miškų naikinimas, nemalonus kvapas ir pan. Vis dėlto žmogaus poreikių nepastovumas, sparčiai tobulėjančios technologijos, mokslo sprendimai, priverčia visuomenę domėtis ir

kartu keisti požiūrį į gyvūną, jo laikymo sąlygas (Skurdienė I., Ribikauskas V., Bakutis B. (2007). *Ekologinio ūkio privalumai gyvulininkystėje*. Baisiogala: Lietuvos veterinarijos akademijos Gyvūlininkystės institutas. p. 5). Galima teigti, jog Sovietinės Lietuvos palikimas – tvartai, gydyklos, kitos paskirties pastatai, kurių architektūrinė paskirtis neužtikrina modernių veterinarijos paslaugų kokybės ir neatsižvelgia į šiandieną keliamus ten dirbančių darbuotojų ir gyvūno priežiūros reikalavimus.

Darbo tikslas – sukurti veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro architektūrinę viziją, kuri tenkintų ne tik veterinarijos mokslų tikslines suinteresuotas grupes, bet ir visuomenės poreikius.

Darbo uždaviniai:

1. Surinkti ir išanalizuoti literatūrą, kuri apibūdintų architektūros, žmogaus, gyvūno ir supamos aplinkos santykių dermę.

2. Išanalizuoti strateginę centro lokacijos vietą ir jos funkcinį derinimą visuomeniniu mastu.

3. Ištirti centro integravimo ir pritaikymo galimybes nuolatiniam eksploatavimui.

4. Išnagrinėti architektūrinę centro komplekso struktūrą ir veikimo principus.

5. Apibendrinti veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro empirinių tyrimų (sociologinių, ekspertų apklausų) rezultatus ir nustatyti veiksnius, kurie veikia problemų sprendimo koncepciją.

6. Atlikti eksperimentinį projektą, remiantis literatūros šaltinių, empirinių tyrimų etapuose suformuotu koncepciniu modeliu bei išvadomis.

Darbo metodika: Nagrinėjant veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro Kauno rajone projektavimo galimybę buvo analizuojama mokslinė literatūra, užsienio šalių praktika, ekspertų apklausos rezultatai. Aprašomasis tyrimo metodas buvo naudojamas literatūros šaltinių ir projektinės medžiagos analitiniam apibendrinimui.

Struktūra:

Pirmas etapas. Metodinės literatūros kaupimas, analizė ir apibendrinimas.

Antras etapas. Empiriniai tyrimai. Pirmajame etape pateiktos hipotezės tikrinimas ir tikslinimas.

Trečiasis etapas. Atliekamas eksperimentinis projektas, remiantis prieš tai buvusių etapų rezultatai ir išvadomis.

Ketvirtas etapas. Baigiamojo magistro darbo rengimas, visų anksčiau atliktų darbų apibendrinimas.

1. VETERINARIJOS IR GYVULININKYSTĖS INOVACIJŲ CENTRO PROJEKTAVIMO TEORINIŲ KLAUSIMŲ IR PRAKTINĖS PATIRTIES ANALIZĖ

Gyvulytis nuo seno žmogui – maisto, pragyvenimo šaltinis ir darbo įrankis. Esminis lūžis, pakeičiantis susiformavusį santykį tarp žmogaus ir gyvulio, įvyko XX a., kai didėjantys industrializacijos procesai, proporcingai augantys žmonių poreikiai, lėmė natūralų ūkių plėtimąsi. Siekiant apsaugoti gyvulius nuo įvairiausių ligų, greta tobulėjo medicina, kuriai reikėjo vis daugiau „gyvųjų išteklių“. Tai skatino žmones susimastyti apie gyvūnų padėtį. Gydytojas, Nobelio premijos laureatas Albertas Šveiceris savo veikale „Kultūra ir etika“ teigia, kad visuomenė XIX pab. XX a. pr. atkreipė dėmesį į tradicinės etikos sampratą, kuri paremta rūpesčiu ir domėjimusi. Pasak autoriaus, žmogus gali tobulėti tik aukodamasis pasauliui, gyvajai būčiai. Mąstymas žmogų turėtų įpareigoti tapti etine būtybe, kurios tikslas turėtų būti aukojimasis ne tik žmonėms, bet ir gyvajai gamtai. Žmogui suteikta galimybė suvokti kito norą gyventi, nors tai tik biologinis noras išgyventi, kuriuo pasižymi visa gyvūnija ir augalija. Išskirtinė autoriaus pagarba gyvybei, etikos idėjoms turėjo įtakos pripažįstant gyvūnus mūsų pasaulio bendruomenės nariais, kuriems mes turime moralinių įsipareigojimų (Šveiceris A. (1989). *Kultūra ir etika*. Vilnius: Mintis). Tad greta biomedicinos mokslų orientuotų į žmogų, jo sveikatą, lygiagrečiai vystosi gyvūnų sveikatą, jų raidą sekantis veterinarijos ir gyvulininkystės mokslas.

1.1. Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro samprata

Veterinarija – tai mokslų sistema, tirianti žemės ūkio paskirties gyvūnų, paukščių ir kitų gyvūnų (šunų, kačių, kailinių žvėrelių, laukinių žvėrių, žuvų ir kitų) kūno sandarą, jų organizme vykstančius procesus, ligų priežastis, požymius, diagnozavimo ir gydymo metodus, ligų profilaktiką ir jų šalinimą, taigi veterinarijos objektas apima maisto produktų bei žaliavų kokybės ir saugos vertinimą, visuomenės sveikatą, gyvūnų gerovę, veterinarijos mokslinius tyrimus, gyvūnų ligų kontrolę, sergančių gyvūnų gydymą, taip pat kitus su gyvūnų sveikata susijusius klausimus (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas. (2015). *Veterinarinės medicinos studijų krypties aprašas*. (2015 m. liepos 23 d., Nr. V-795)).

Lietuvoje įstatymų reglamentuojami veterinarijos uždaviniai įtvirtina veterinaro – gydytojo, mokslo bei valstybės santykį. Gydytojas, kaip savo srities specialistas privalo atlikti pagrindinę pareigą gyvūnui – apsaugoti nuo ligų gyvūnus profilaktinėmis ir kitomis veterinarinėmis priemonėmis, gydyti sergančius gyvūnus. Valstybės vykdomos politikos tikslas kontroliuoti, kad maistui vartojami ar perdirbti

naudojami gyvūniniai produktai ir žaliavos atitiktų teisės aktų nustatytus saugos ir kokybės reikalavimus, vykdyti ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir ūkinių gyvūnų ženklavimo kontrolę, kontroliuoti, kad būtų laikomasi gyvūnų gerovės reikalavimų. Mokslas neatsiejamas nuo siekio gerinti tiek mūsų, tiek gyvūnų gerovę, t. y. diegti veterinarijos mokslo naujoves ir gydymo metodus, padėti apsaugoti gamtą nuo taršos ir kitų negatyvių padarinių.

Gyvulininkystė yra žemės ūkio šaka, apimanti gyvulių, paukščių, kailinių žvėrelių veisimą, jų genetinį tobulinimą, auginimą ir naudojimą gyvulininkystės produkcijai gauti (Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerija. (2006). *Lietuvos kaimo plėtros 2007 – 2013 metų programos priemonių projektas*). Lietuva nuo seno garsėja gyvulininkyste. Šalyje labiausiai paplitusios šios tradicinės gyvulininkystės šakos: pieninė galvijininkystė, mėsinė galvijininkystė, kiaulininkystė, paukštininkystė, arklinininkystė, avinininkystė, ožkininkystė, kailinė žvėrininkystė, triušinininkystė ir bitinininkystė.

Nors gyvulininkystės verslas yra brangus ir nelabai patrauklus, jam plėtoti reikia daug darbo, rezultatų tenka laukti ilgai, tačiau jo rezultatai naudingi tiek gyvūnų augintojams, tiek jų perdirbėjams, tiek vartotojams. Piliečiams rūpi tiek visuomenės sveikatos ir maisto saugos aspektai, tiek ir ekonominės pasekmės, kurias gali sukelti gyvulių mažėjimas, ligų protrūkiai bei gyvūnų gerovės aspektai, įskaitant ligų kontrolės poveikį. Siekiant optimizuoti gyvulininkystės ūkių ekonomiškumą ir konkurencingumą bendroje Europos Sąjungos veikloje, svarbu, kad šiuose ūkiuose užaugintos produkcijos kokybė atitiktų jų keliamus reikalavimus. Tai užtikrinti gali efektyvi gyvūnų priežiūra ir gerovė (Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademija. (2014). *Projektas: Infrastruktūros sukūrimas gyvūnų sveikatingumui gerinti bei inovacijoms gyvulininkystės srityje diegti*).

Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra ir taikomieji moksliniai tyrimai skatina gyvulininkystės pažangą. Naujausių, mokslo tyrimais pagrįstų gyvulininkystės technologijų diegimas praktikoje ir demonstravimas užtikrina tolygią gyvulininkystės plėtrą. Siekiant sutelkti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, studijų ir žinioms imlaus verslo potencialą, būtina spartinti inovacijų diegimą ir sklaidą gyvulininkystės srityje. Labai svarbu, kad mokslo laimėjimai būtų sėkmingai taikomi gamyboje ir gauti rezultatai skleidžiami žemdirbiams, todėl būtina atnaujinti ir optimizuoti eksperimentinių, mokomųjų, bandymų ūkių infrastruktūrą, tobulinti nacionalinį jų tinklą, remti žemdirbių konsultavimą ir žinių perdavimą, tęstinio mokymo organizavimą (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 4 d. nutarimas Nr. 1162 „Dėl nacionalinės 2014–2020 metų gyvulininkystės sektoriaus plėtros programos patvirtinimo“).

Žinant neišvengiamą jaunų žmonių trauką miestui, valstybės vykdoma politika siekiama didinti vaikų ir jaunimo susidomėjimą gyvulininkyste, kaip žemės ūkio veikla. Sukūrus traukos objektą, kuris

apjungtų ne tik mokslą, verslą, bet ir jauno žmogaus ugdymą, kada tikslingai supažindinami bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai su veterinarijos ir gyvulininkystės sektoriumi.

Tokio objekto sąvoka siejama su inovacija, kuri apibrėžiama kaip funkcinė, iš esmės pažangi naujovė, orientuota į seno pakeitimą nauju. Inovacija gali būti laikoma idėja, veikla ar koks materialus objektas, kuris yra naujas žmonėms, jų grupei ar organizacijai, kuri jį įgyvendina arba naudoja (Melnikas B., Jakubavičius A., Strazdas R. (2000). *Inovacijų vadyba Mokomoji knyga* [Inovacijų vadyba]. Vilnius: Technika. p. 6-7.). Pabrėžtina, kad svarbiausias kiekvienos veiklos, taip pat ir inovacinės, subjektas – žmogus. Veiklos procese žmogus su kiekvienu daiktu sąveikauja ne kaip šiam daiktui svetimo poreikio ar tikslo reiškėjas, o atsižvelgdamas į to daikto (objekto) prigimtį ir ypatybes, išmoksta valdyti, pritaikyti, integruoti daiktą (objektą), padaro jį savo veiklos matu ir objektu, kartu tenkindamas savo ir visuomenės poreikius, o poreikis savo esme yra savotiškas pažangos katalizatorius, nes žmogus tenkindamas juos per tikslinę veiklą, pažįsta gamtos paslaptis, daro atradimus bei kuria naujas materialines ir dvasines vertybes (Inovacijų vadyba, 2000). Galima teigti, kad vienintelė veikla, siejanti savyje kūrybą, mokslą, verslininkystę, tai inovacinė veikla, kuri šiuolaikiniai visuomenei itin reikalinga.

Pagrindinis inovacinių centrų tikslas – formuoti inovacijų politiką regione, paremti pradedančius vykdyti inovacinę veiklą ūkio subjektus, kad jie sėkmingai augtų, darytų teigiamą įtaką vietinei ekonomikai (Inovacijų vadyba, 2000). Inovacinis veiksnys tai ne tik taikomi metodai ir teikiamos paslaugos, bet ir naujos organizacijos formos, nauja perspektyvi ūkio subjektų finansavimo tvarka. Daugelyje šalių inovacinių centrų, verslo inkubatorių bei mokslo ir technologijų parkų skirtumai atsispindi organizacinėse jų struktūrose. Nustatyti ribą tarp minėtų organizacijų gana sudėtinga, kadangi daugeliu atvejų minėtų organizacijų branduolys būna inovaciniai centrai. Tolesnė jų plėtra perauga į mokslo ir technologijų parkų arba centrų, verslo inkubatorių atsiradimą. Mokslo ir technologijų parkai randasi, jeigu šių struktūrų veikloje dalyvauja universitetai arba mokslo tyrimų institutai, toliau plėtojant infrastruktūrą, šalia kuriasi pramoniniai parkai, paslaugų, prekybos ir amatų centrai, o prireikus – ir stambūs mokslo padaliniai (Zemlickienė V. (2011). *Mokslinių tyrimų komercializavimo metodai*. Vilniaus Gedimino technikos universitetas: Contemporary issues in business, management and education'2011).

1.2. Veterinarijos ir gyvulininkystės mokslo raida Lietuvoje

Tuometinėje Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, sparčiai besivystant gyvulininkystei ir laikant raitąją kariuomenę, veterinarijos specialistai tapo ypatingai reikalingi. Siekiant išvystyti veterinarijos mokslo plėtrą Lietuvoje reikėjo nugalėti daugelį paplitusių prietarų, kadangi didelė to meto visuomenės

dalį dar ne visai suprato medicinos gydytojo vaidmenį, o veterinarijos specialistas, dažnai vadinamas „kanivolu“, „skrodėju“, buvo visai paniekintas (Žilinskas H., Bižokas V., Sederevičius A. ir kt. (2006). *Lietuvos veterinarijos akademijai – 70 metų*. [VDA – 70 metų]. Kaunas: Lietuvos veterinarijos akademija. p. 8-9.).

1918 m. Paskelbus Lietuvos nepriklausomybę, pirmą kartą Lietuvoje iškeltas aukštosios veterinarijos mokyklos steigimo klausimas, nes po I-ojo pasaulinio karo buvo didelis veterinarijos specialistų stygius (Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademija. (2012). [žiūrėta 2016-03-05]. Prieiga per internetą <http://www.lsmuni.lt/lt/struktura/veterinarijos-akademija/>). Tačiau dėl lėšų stygiaus, pedagogų trūkumo bei menkos mokymo bazės, tik 1930 m. veterinarijos įstaigoms buvo numatytas 5 ha sklypas, apribotas Tilžės, Lampėdžių, Dvaro (dab. Radvilų dvaro) ir Lenkų (vėliau J.Naujalis) gatvėmis, tačiau skirtas mažesnis, beveik 3 ha sklypas, kurio ribos buvo atitrauktos nuo J.Naujalis g. Sklypą suplanavo ir pastatus projektavo inžinierius J. Jasiukaitis (Lietuvos Respublikos Kultūros vertybių registras. (2005). [žiūrėta 2016-03-05]. Prieiga per internetą <http://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/29a0f1bb-0804-4dcc-9566-da1309ed28d8>). 1935 m. Veterinarijos taryba priėmė sprendimą dėl aukštosios veterinarijos mokyklos steigimo būtinybės. 1936 m. rugsėjo 19 d. naujuose Valstybinio veterinarijos bakteriologijos instituto rūmuose Kaune įvyko Veterinarijos akademijos atidarymo iškilmės (VDA – 70 metų, 2006, p. 17). Akademija, tuo metu pranoko kaimynių šalių Latvijos ir Estijos aukštąsias mokyklas.

Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, Veterinarijos akademija pradėta pertvarkyti sovietinės aukštosios mokyklos pavyzdžiu ir 1941 m. įkurtas mokomasis ūkis. Naciams okupavus Lietuvą, 1943 m. Veterinarijos akademija buvo uždaryta. 1946 m. Akademija pervardyta į Lietuvos veterinarijos akademija (toliau – LVA). Sovietiniu laikotarpiu nuolat plečiant Akademijos mokymo bazę, buvo sudarytos galimybės vystyti veterinarijos mokslo tradicijas ir rengti specialistus, kurie aptarnautų valstybinius ūkius. Po Lietuvos nepriklausomybės 1996 m. atidaryta Dr. L. Kriaučeliūno smulkiųjų gyvūnų klinika, kurioje ir šiuo metu vyksta praktinis mokymas, 2001 m. įsteigtas Tęstinio mokymo centras, kuriame tobulinasi veterinarijos gydytojai, 2001 m. prie LVA prijungtas Lietuvos gyvulininkystės, po metų – Lietuvos veterinarijos institutai (VDA – 70 metų, 2006, p. 72-74). Veterinarijos akademijos struktūra nuolat kito, buvo taikomasi prie naujų reikalavimų, mokslo bei gamybos raidos. Įsteigtas integruotas mokslo, studijų ir verslo centras (slėnis) „Nemunas“, sukurta infrastruktūra, mokslo centrai, atviros priegios prie laboratorijos, kur verslas turi galimybę užsisakyti reikiamus tyrimus, paspartinti mokslo pažangą, tačiau tai jungia atskirus verslo objektus, universitetus ir regionus (Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas. (2008). *Dėl Integruoto mokslo, studijų ir verslo*

centro (slėnio) „Nemunas“ plėtros programos patvirtinimo. (2008 m. spalio 1 d., Nr. 1130). [žiūrėta 2016-04-20]. Prieiga per internetą <https://e-tar.lt/acc/legalAct.html?documentId=TAR.63E74B00F960&lang=lt>). Lietuvoje nėra vieno stambaus ir svaraus (politiniu požiūriu) inovacijų centro jungiančio veterinarijos ir gyvulininkystės sritis, kur būtų vystomas mokslas ir teikiamos edukacinės programos jaunajai kartai.

1.3. Veterinarijos ir gyvulininkystės funkcinių pastatų projektavimo ir naudojimo teisinis reglamentavimas nacionaliniuose ir tarptautiniuose dokumentuose

Remiantis Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymu, veterinarija – mokslo ir praktinės veiklos sritis, apimanti gyvūnų priežiūrą, gerovę ir apsaugą, jų ligų diagnostiką, gydymą ir prevenciją, gyvūninių produktų tvarkymo valstybinę veterinarinę priežiūrą, veterinarinių vaistų ir veterinarinių priemonių, pašarų ir jų priedų tvarkymą, teritorijos apsaugą nuo gyvūnų užkrečiamųjų ligų (Lietuvos Respublikos Seimas. (2010). *Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymas*. (2010 m. lapkričio 30 d. Nr. XI-1189). [žiūrėta 2016-03-09]. Prieiga per internetą http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=388228). Remiantis minėto įstatymo 3 straipsniu, vieni iš pagrindinių veterinarijos uždavinių – kontroliuoti, kad būtų laikomasi gyvūnų gerovės reikalavimų ir diegti veterinarijos mokslo naujoves Lietuvoje.

Gyvūnų gerovės reikalavimus reglamentuoja LR Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymas, kurio tikslas – užtikrinti gyvūnų, kaip juslių būtybių, gerovę ir apsaugą, fizinių ir juridinių asmenų, kitų organizacijų ir filialų pareigas gyvūnų apsaugos ir gerovės srityje, humaniško elgesio su gyvūnais reikalavimus, kad gyvūnai būtų apsaugoti nuo žiauraus elgesio, kankinimo ir kito neigiamo poveikio ir būtų užtikrintas žmonių saugumas. Pagal minėto įstatymo 6 straipsnį, kiekvienas gyvūnas privalo būti laikomas ir prižiūrimas gyvūno rūšį, amžių, fiziologiją ir elgseną atitinkančiomis sąlygomis, pagal gyvūnų laikymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, užtikrinant, kad nebūtų varžoma gyvūno judėjimo laisvė ir gyvūnui nebūtų keliamas nepatogumo jausmas, skausmas ar kančia (Lietuvos Respublikos Seimas. (2012). *Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymas*. (2012 m. spalio 3 d. Nr. XI-2271). [žiūrėta 2016-03-09]. Prieiga per internetą http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=483657).

Lietuvoje yra nustatyti ūkinės paskirties minimalūs gyvūnų gerovės reikalavimai, kuriuos reglamentuoja Europos Sąjungos Tarybos direktyva 98/58/EB (Lietuvos Respublikos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymas [VMVT direktoriaus įsakymas]. (2002). *Dėl ūkinės paskirties gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo*. (2002 m. gegužės 16 d. Nr. 223). [žiūrėta 2016-03-

10]. Prieiga per internetą http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=166700). Gyvūnai turi būti prižiūrimi pakankamo darbuotojų skaičiaus, kurie turi tam tinkamų sugebėjimų, žinių ir profesinių įgūdžių, taip pat turi būti sudarytos sąlygos, kad gyvūnus bet kuriuo metu būtų galima kruopščiai apžiūrėti (VMVT direktoriaus įsakymas, 2002). Gyvūnai turi būti laikomi tam pritaikytose patalpose, kuriose būtų įrengtas tinkamas apšvietimas, suteikta gyvūnui judėjimo laisvė, atsižvelgiant į jo rūšį, atitinkanti jo fiziologines ir etologines reikmes.

Europos konvencijos „Dėl ūkinės paskirties gyvūnų apsaugos“ 5 straipsnyje teigiama, „apšvietimas, temperatūra, oro drėgnumas, oro cirkuliacija, vėdinimas ir kitos aplinkos sąlygos, kaip antai dujų koncentracija ar triukšmo intensyvumas toje vietoje, kurioje yra laikomas gyvūnas, atsižvelgiant į jo rūšį ir išsivystymą, prisitaikymą prie aplinkos ar prijauginimą, turi būti tokie, kad atitiktų jo fiziologinius ir etologinius poreikius pagal nusistovėjusią patirtį ir mokslą.“ (Europos Taryba. (1976). *Europos konvencija „Dėl ūkinės paskirties gyvūnų apsaugos“*. (1976 m. kovo 10 d. Strasbūras). [žiūrėta 2016-03-10]. Prieiga per internetą http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=228594).

„Gyvūno laikymo vietos statybai naudojamos medžiagos, ypač aptvarų įrengimui naudojamos medžiagos ir įranga, prie kurių gyvūnai gali prisiliesti, neturi būti kenksmingos gyvūnams ir turi būti pritaikytos taip, kad jas būtų galima valyti ir dezinfekuoti. Gyvūnų laikymo vieta ir įtaisai jiems atitverti turi būti įrengti ir prižiūrimi taip, kad nebūtų aštrių kampų, galinčių sužeisti gyvūnus“ (VMVT direktoriaus įsakymas, 2002). Pastatuose įrengtose patalpose gyvūnai neturi būti laikomi nuolatinėje tamsoje arba vien dirbtinėje šviesoje be atitinkamos poilsio pertraukos, jei gyvūnų laikymo vietoje gyvūnų fiziologinėms ir etologinėms reikmėms tenkinti nepakanka esamos natūralios šviesos, turi būti įrengiamas dirbtinis apšvietimas. (Lietuvos Respublikos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymas. (2013). *Dėl gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse tvarkos aprašo tvirtinimo*. (2013 m. gegužės 2 d. Nr. B1-336) [žiūrėta 2016-03-10]. Prieiga per internetą http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=448324&p_query=&p_tr2=2). Jei gyvūnų sveikata ir gerovė priklauso nuo dirbtinio ventiliavimo sistemos, turi būti įrengta atsarginė ventiliavimo sistema, kad būtų išsaugota gyvūnų sveikata ir gerovė dirbtinai ventiliavimo sistemai sugedus. Šėrimo ir girdymo įranga turi būti suprojektuota, sukonstruota ir įrengta taip, kad būtų kiek galima sumažinta pašaro ir vandens užteršimo bei kenksmingos gyvūnų tarpusavio konkurencijos galimybė. Laikant gyvūnus turi būti atsižvelgta į jų amžių, veislę, lytį ir gaunamos produkcijos rūšį (VMVT direktoriaus įsakymas, 2002).

1.4. Žmogaus, architektūros ir gyvūno santykio analizavimas

Žmogaus, kaip individo įrašas priešistorinėse, klasikinėse ar šiuolaikinėse žmonių kultūrose neatsiejamai vaizduojamas su gyvūnu. Tai padėjo ir padeda analizuoti, formuoti mūsų supratimą apie patį save. Gyvūno prijaukinimas iš esmės pakeitė žmogaus ir gyvūno tarpusavio santykį. Priešistorėje gyvavusi nuostata, kad žmogus – medžiotojas, gyvūnas – grobis, pasikeitė ir laikui bėgant žmogus tapo šeimnininku, o gyvūnas – tarnu. Senovėje žmonės gyveno kartu su savo prijaukintais gyvuliais, siekdami juos apsaugoti nuo galimų plėšrūnų. Žmogus pradėjęs gyventi ne tik dabartimi ir sieti turimą gyvūną su tiesioginiu maistu, pakeitė savo mąstyseną ir pradėjo rūpintis ateitimi, savo pragyvenimo šaltiniu. Tai lėmė įvairesnių gyvūnų veisimą, auginimą ir svarbiausia tarpusavio santykį paremtą rūpestingumu (Richmond, Elliot. (2002 sausis). *Cultures and Animal. Animal Sciences*. [žiūrėta 2016-02-27]. Prieiga per internetą <http://www.encyclopedia.com/doc/1G2-3400500099.html>).

Viduramžių epochos pabaigoje moralinis mąstymas orientavosi į žmogaus problemas. Akcentuojama tai, kad „jeigu tik žmonių interesai turi moralinę vertę, tuomet nesvarbu, kaip mes elgiamės su kitais gyvūnais. Jeigu žmonių interesai esti aukščiau kitų, tuomet mes galime elgtis su gyvūnais, kaip tik norime“ (Mackevičiūtė ir Žickeinė, 2005, p. 129). Vakarietiškos mąstysenos pokyčių sekoje, tostant nuo krikščioniškųjų viduramžių, kartu su gamtos desakralizacija, visuomenės ir kultūros sekuliarizacija, formavosi utilitaristinis, gamybinis požiūris į gamtą (Mackevičiūtė ir Žickeinė, 2005). „Šio požiūrio į gamtą pamatuose slypėjo mechanistinė jos samprata, <...> kad gyvūnai tėra sudėtingi mechanizmai, o gamta – negyvas išteklių ir energijos sandėlis“ (Mackevičiūtė ir Žickeinė, 2005, p. 129). Kai mechanistinę sampratą keitė natūralizmas, propagavęs žmogaus ir gamtos vienovės idėją, formavosi ekologinės sąmonės pradmenys, nuosekliai keitė ligšiolinį požiūrį į gamtą, taigi kitimui turėjo poveikio daug veiksnių, bet ypač tai, kad žmogus į save patį pradėjo žiūrėti ne tik kaip į mąstancią, bet ir kaip į jaučiančią būtybę (Mackevičiūtė ir Žickeinė, 2005).

Žmogus sugeba peržengti gamtiškumo ribas, atsisakyti beprasmiško žudymo ir nepagrįsto parazitizmo, nors kaip rodo praktika, ne itin sėkmingai. Nuolatinė kova su savimi, gyvenimo projektavimas ir tobulinimas – štai kas ženklina žmogaus būtį ir išskiria jį iš kitų būtybių. Modernus žmogus, lyg ir žinodamas, jausdamas gyvulio svarbą, tampa vis labiau priklausomas nuo gyvulinės kilmės produktų, o dėsningas ūkių atribojimas, natūraliai lemia mažesnę žinojimą, domėjimąsi. Žmogus jaučiantis esamą atskirtį nuo gyvūnijos, tapo labiau priklausomas nuo specialiosios gyvūnų klasės, kurie dabar suprantami kaip naminiai augintiniai (šunys, katės ir kt.) ir taip patenkina savo moralinius, bet ne materialinius poreikius. Žmonijos vykdoma žalinga veikla gamtoje visuomet teisinama tuo, kad ji yra reikalinga dėl kai kurių žmonių gyvybinių interesų, tačiau žmogaus gerovės išaukštinimas nepateisina

nepagarbos gyvūnams ir aplinkos naikinimo. Žmogus ir suvokdamas daromą žalą, bando klaidas taisyti skiriant dėmesį ir lėšas, gyvūnų rūšių saugojimui (zoologijos sodai, nacionaliniai parkai, rezervatai ir kt.) (Mackevičiūtė ir Žickeinė, 2005).

Gyvulininkystės architektūra – viena iš opiausių problemų, kalbant apie architektūrinį, estetinį suvokimą. Gyvūnai gyvenę gamtoje nevaržomai, laikui bėgant prijaukinti žmonių, turėjo adaptuotis prie žmogaus suvokimo apie gyvūnus supančią aplinką. Gyvūnų laikymo sąlygos dažniausiai atitikdavo minimalius gerovės standartus, kurie užtikrindavo gyvūno augimą, maitinimąsi ir dauginimąsi. Šiais laikais, statiniai ir jų darinių grupės, kuriuose auga gyvuliai, dažniausiai pritaikomi maksimaliai atitikti gyvūno gerovės principus, ko pasekoje architektūrinė ideologija išnyksta standartizacijoje ir funkcionalume.

Žvelgiant į tai, kiek žmogus prižiūrintis gyvulius, praleidžia laiko tokio tipo statiniuose, būtinas architektūrinis išsiskyšimas. Šiuo metu išsiplėtojusi standartizacija kompleksų darbuotojui atneša daugiau neigiamų pojūčių, negu teigiamų. Pasiiekti ir pakeisti susidariusią situaciją galima suteikus urbanistiniam kompleksui tinkamą estetinį apvalkalą. Pasaulio architektūroje išvelgiami pavyzdžiai, kai projektuojant fermas ir ūkius, atsižvelgiama ne tik į gyvūno natūralius, biologinius poreikius, bet ir į žmogų supančią aplinką, kurioje leidžiamas laikas su gyvuliu. Galima teigti, jog vyraujanti kokybiška ir pozityvi žmogaus ir gyvulio harmonija komplekso atžvilgiu, užtikrina gyvūno ir architektūros gerovę.

1 pav. Vejlskovgaard Stable – agrokultūros ateities statinys. Statinio lokacija – Danija, Odder. Metai – 2012, dydis 8,800 m², architektai: LUMO Architects.

Analizuojant architektūrinius pavyzdžius, kuriuose išvelgiamas gyvūno ir architektūros santykis, galima įvardinti Danijoje esantį galvijų kompleksą. (LUMO Architekter. [žiūrėta 2014-12-05]. Prieiga per internetą <http://www.metalocus.es/content/en/blog/vejlskovgaard-agricultural-building-future>). Kaip matoma 1 pav., galvijų laikymo kompleksas išlaiko savo funkcionaliąsias savybes. Kompleksas įsikūręs

gamtinėje zonoje, kurioje išpildoma darna tarp gyvulio ir gamtos. Savo tūriu ir forma suderintas su jam priskirta funkcija, diktuojama aplinka. Emocionaliai estetiškai ir funkcionaliai perspektyvoje, kas suteikia pastatui išskirtinumo ir individualumo pojūtį.

Kaip buvo minėta, pagrindinis gyvūno ir architektūros santykio aspektas yra gerovė. Svarbu kiek suprojektuoti statiniai išpildo darnią aplinką, kurioje auga gyvuliai ir dirba specialistai. Kalbant apie gyvūno gerovės ir architektūrinės estetikos principą, puikus pavyzdys Olandijoje esantis avių ir ožkų kompleksas (2 pav.). Kompleksas išpildo gyvūno gerovės principą, kuris orientuotas į gyvulio socialinius aspektus. Kompleksas suprojektuotas taip, jog sudaromos rymos gyvuliams socialiai tyrinėti su kitų rūšių gyvuliais. Statiniuose išspręsti natūralios ventiliacijos ir šviesos aspektai. Kartu komplekso pastatai estetiškai suderinti su gyvūno fiziologiniais dydžiais / masteliu.

2 pav. Petting Farm – avių ir ožkų laikymo statinys. Statinio lokacijos vieta -Olandija. Metai – 2008, dydis 126m², architektai: 70F Architects

3 pav. Horse Stable – arklių laikymo statinys. Statinio lokacija – Čilė. Metai – 2010, dydis - 330 m², architektai: Duval + Vives Arquitectos

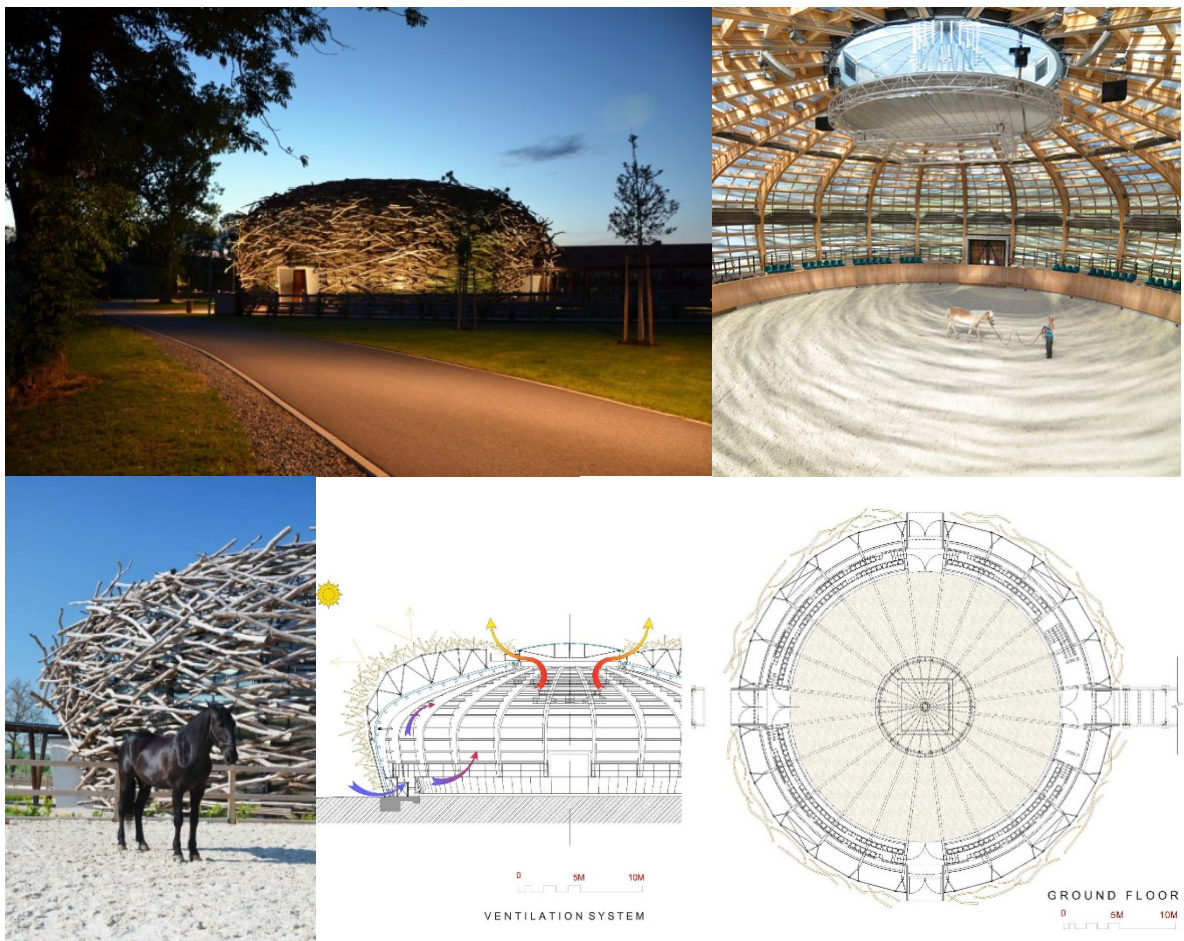
Minėtu architektūriniu pavyzdžiu (2 pav.) susietas pavyzdys – Čilėje esantis arklių kompleksas (3 pav.). Vyraujančios medžio konstrukcijos susilieja su natūralia aplinka, kas netrikdo gyvulių biologinio gyvenimo įpročių. Kalbant apie arklius, jiems būtina augti bendruomenėje, tad projektuojant minėtą kompleksą, buvo atsižvelgta į gyvūnų gerovės principus ir gardai, kuriuose auga arkliai suprojektuoti ratu, kad gyvuliai socialiai jaustųsi saugūs. Galima teigti, jog ieškant tinkamiausio architektūros ir gyvūno santykio, labai svarbu surasti pasvertą estetiką, perpintą funkcijos su gyvūno gerove ir fiziologija.

4pav. Stephen Taylor's cowshed – karvių laikymo statinys. Statinio lokacija – Jungtinė Karalystė. Metai – 2012, dydis – 855 m², architektai: Stephen Taylor Architects

Jungtinėje Karalystėje esantis karvių kompleksas suprojektuotas taip, kad gyvulius pasiektų kuo daugiau šviesos ir sukurta aplinka leistų jaustis natūralios aplinkos apsuptyje. Statinių konstrukcijoms naudojamos medžiagos (medis, betonas) pastatui suteikia estetiško minimalizmo pojūtį ir kartu praktiškumą, kuris reikalingas toje aplinkoje dirbantiems žmonėms. Pateiktoje iliustracijoje (4 pav.) matoma, kad nėra akivaizdžios atskirties tarp gyvuliui skirtos aplinkos ir žmogaus darbo erdvės, tad įgyvendintas architektūrinis sprendinys suteikia laisvumo ir tyrinėjimo pojūčius.

Tiek gyvūnui, tiek žmogui labai svarbu ji supanti aplinka. Masinėje industrializacijoje, aplinkos ir funkcinės architektūros dermė praktiškai ignoruojama. O atsižvelgiant į siekį surasti optimaliausią, funkcinę inovacijų centrą, be supančios aplinkos dermės – to atlikti neįmanoma. Kadangi centras turi tarnauti ne tik ten dirbantiems darbuotojams, gyvuliams, bet ir jo lankytojams, sudaryti patrauklumo ir traukos pojūtį. Čekijoje, netoli Prahos esantis uždaras arklių maniežas (5 pav.) iliustruoja visus, prieš tai apžvelgtus kriterijus. Nuo gerovės iki estetikos, nuo darnos iki funkcionalumo.

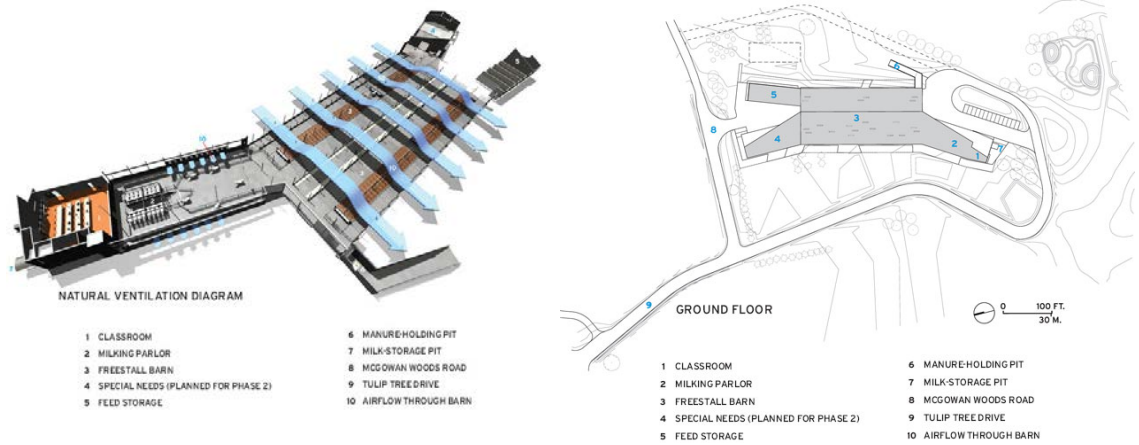

5 pav. The Stork Nest Farm – kompleksas su uždaru arklių maniežu. Statinio lokacija – Čekija. Metai – 2010, dydis – 900 m², architektai - SGL Projekt

Architektai kurdami kompleksą ieškojo idėjų gamtoje. Pagrindinis komplekso maniežas suprojektuotas remiantis gandro lizdo sandara. Idėja kilo remiantis didžiule gandrų populiacija tame krašte ir gandrų savybe – bendruomeniškumu, kuris būdingas komplekse gyvenantiems arkliams ir žmonėms. Pastatų komplekse įsikūręs visas paslaugų kompleksas (konferencijų salės, viešbutis, restoranas, boulingas ir kitos pramogos). Pastato konstrukcijose vyrauja medis. Centrinis maniežas suprojektuotas apskritimo, lizdo formos, tad tarnauja kaip treniruočių erdvė arkliams, taip pat galima organizuoti renginius lankytojams, konferencijas. Maniežo centre suprojektuota ventiliavimo sistema, kuri užtikrina natūralaus oro cirkuliaciją, kas lemia gerą klimatą. Šis kompleksas patrauklus ir žinomas, pritraukiantis susidomėjusiuosius apsilankyti. Taigi šiuo pavyzdžiu siekta įrodyti, kad architektūrinė idėja ir gyvulio gyvenimo tradicijos suderinamos ir galinčios pritraukti susidomėjusių visuomenę.

Pasaulinėje architektūrinėje praktikoje išvengiama, kaip architektūrinė idėja gali išpildyti gyvulio gerovės ir mokslo subjektų interesus. Vieną iš pavyzdžių galime apžvelgti Niujorko valstijoje įsikūrusį Konvilio universiteto mokomąjį pieninį ūkį (6 pav.).

6 pav. Teaching Dairy Barn - New York Convilio universiteto mokomąjį pieninį ūkis. Statinio lokacija – JAV, New York. Metai – 2012, dydis – 4000 m², architektai - Erdy McHenry Architecture, LLC

Architektūrinis projektas orientuotas į vienos šakos mokslo sritį – pienininkystę ir universitetinės bendruomenės interesus. Kadangi pastatas aptarnauja ne tik ten augančius gyvulius, bet ir mokslo bendruomenę, architektai atsižvelgė į estetiką ir praktiškumą. Estetika matoma pastato konstrukcijose, kur moderni elegancija susilieja su tradicinio ūkinio pastato sprendiniais. Praktiškumas orientuojamas į ventiliavimo sistemas, šviesos patekimą į patalpas ir gardų sudėliojimą taip, kad gyvūnas ir ten dirbantis jaunas studentas ar mokslininkas nejaustų diskomforto. Mokomasis pieno ūkis yra šalia universiteto, taigi pasirinkta idėja ūkį suprojektuoti ne tradiciškai – bendruomenės teigimu – teisingas sprendimas.. (Cerio G. (2013). Cornell's new barn makes cows (and humans) happy. *Modern farmer*. [žiūrėta 2014-12-07]. Prieiga per internetą <http://modernfarmer.com/2013/09/dairy-redesigned-cornells-barn-innovation-makes-cows-humans-happy/>).

1.5. Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro projektavimo problemos ir jų sprendimo hipotetinis modelis

Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro projektavimo problematika:

Neryžtinga valstybės politika. Europos Sąjungos vykdoma politika jau kelis dešimtmečius skatina keisti požiūrį į gyvulininkystę ir veterinarijos mokslą. Inicijuojama ekologijos idėja, plėtojamos gyvūnų teisės. Lietuvos rengiamose plėtros programose kalbama apie gyvulininkystės sektoriaus svarbą maisto pramonei, nurodomos prielaidos šio sektoriaus plėtrai, konkretus tikslai, tačiau viskas vyksta gana abejingai. Nesistengiama priimti kardinalių sprendimų, kurie leistų diegti didelį, šiuolaikišką ir visuomenei patrauklų inovacijų centrą.

Nepalikta vietos plėtrai. Šiandieniai ūkiai ir fermos įsikūrę atokiau miestų, kaimuose arba mažuose miesteliuose. Kauno mieste įsikūrusi Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademija (Tilžės g. 18) nebeturi vietos plėtrai miesto teritorijoje, o Lietuvoje nėra kito viską apjungiančio inovacijų centro, kuris būtų pagrindinis traukos, informacijos ir mokslo centras, galintis lygiuotis į kitų Europos šalių praktiką. Neišvengiamai emigruojantys žmonės iš mažų miestelių į didmiesčius, tolsta nuo žemės ūkio veiklos, verslo bei mokslo susijusio su tuo. Miestuose gyvenantys žmonės susiduria su kliūtimi, kad studijuojantys universitetuose bei kolegijose žemės ūkio mokslus, savo ateitį turi siekti su atokiau nuo miestų esančiomis fermomis ir ūkiais.

Nediferencijuota inovacijų centro funkcija. Žmonės nestudijuojantys, nedirbantys, nesidomintys gyvulininkyste ar veterinarija, nėra suinteresuoti lankytis ir pažinti ūkius, fermas, specifinių funkcijų mokslinės paskirties objektus. Nėra pakankamai sudaryta edukacinių programų, kurios pritrauktų žmonių srautus bei galinčius investuoti verslininkus. Taip pat nėra tinkamai vykdomi moksliniai projektai, kurie užtikrintų naudą ne tik mokslui, bet ir ūkiams, jų technikai bei infrastruktūrai.

Neišvystyta transporto infrastruktūra. Sunku pasiekti modernius ūkius ar fermas ne automobiliu, neišvystyta dviračių takų, tarp miestinio transporto infrastruktūrą.

Brangi eksploatacija. Remiantis gyvūnų gerovės principais, gyvuliams reikalinga nuolatinė priežiūra. Būtina gyvulius gydyti ir suteikti kiek įmanoma geresnes auginimo sąlygas. Nuolatos tobulėjančios mokslo ir įrangos technologijos, prisitaikymas prie kintančių sąlygų reikalauja nuolatinio finansavimo.

Stiliaus ir estetikos nebuvimas. Daugelis fermų restruktūrizuotos po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės. Naujai statomos fermos ar ūkiai primena sandėlius ir neinvestuojama į architektūrinius sprendimus. Pastatai neinformatyvūs, trūksta traukos, kas laikui bėgant mažina ūkinės paskirties pastatų architektūrinę vertę.

Gyvulininkystės ir veterinarijos inovacijų centro galimybių studija Kauno rajone: architektūrinių ir urbanistinių problemų sprendimo hipotetinis modelis:

Remiantis išnagrinėta informacija buvo sudarytas gyvulininkystės ir veterinarijos inovacijų centro formavimo galimybių hipotetinis modelis. Jame apžvelgiami esminiai aspektai į kuriuos atsižvelgta inovacijų centro planavime. Buvo suformuluoti trys esminiai planavimo lygiai:

Urbanistinis planavimo lygmuo:

Pagrindiniai šio lygmens atspirties taškai yra gyvūnų grupių zonavimas ir dermė lauko/ statinio aspektais. Ryšiu organizavimas mokslinės srities darbuotojui, techniniam personalui ir lankytojams.

Šiame lygmenyje prieinama prie urbanistinio gyvulininkystės ir veterinarijos inovacijų centro funkcinio zonavimo.

Žmogaus, architektūros, supančios gamtinės aplinkos ir gyvūno gerovės harmonijos lygmuo:

Keturiais svarbiausiais aspektais prieinama prie statinių funkcinio planavimo, tūrinio, estetinio karkaso. Visų keturių aspektų bendroje optimalioje svirtyje būtina apžvelgti kiekvienos srities pagrindinius kriterijus:

Gyvūno: reglamentuojami įstatymų natūralaus ūkio, gyvūnų gerovės ir higienos principai;

Žmogaus: estetiški gerovės principai; ryšių ir funkcijų planavimas statiniuose; patalpų reglamentuotų normų paisymas;

Architektūros: bendro, vizualaus karkaso pritaikomumas gyvūno, žmogaus ir supančios gamtinės aplinkos santykių optimalume; architektūrinė koncepcija; patrauklumas;

Supančios aplinkos: reglamentuotų aplinkosaugos norminių aktų paisymas; ekologiškumo puoselėjimas.

Mokslo ir ekonomikos integracijos lygmuo:

Esminis šio lygmens elementas yra ekonominė ir mokslinė nauda. Tik jų inovatyviais sprendimais inovacijų centras gebės vykdyti veiklą ir išsilaikyti, nešti pelną ir plėtrą.

Veterinarijos mokslinės veiklos integravimas:

Veterinarijos mokslinės veiklos pritaikomumas ekonominei naudai.

Ekonominei aspektai:

Centro produkcijos realizavimo galimybės;

Centro teikiamų paslaugų lankytojams/vartotojams strategija;

2. VETERINARIJOS IR GYVULININKYSTĖS INOVACIJŲ CENTRO KAUNO RAJONE PROJEKTAVIMO GALIMYBIŲ EMPIRINIAI TYRIMAI

2.1. Empirinių tyrimų programa

Tyrimų uždaviniai

1. Parengti veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro Kauno rajone projektavimo galimybių empirinių tyrimų programą – pasirinkti tyrimų objektus, suformuluoti tyrimų darbinę hipotezę;
2. Pasirinkti tyrimų metodus, atsižvelgiant į numatomus nagrinėti klausimus;
3. Atlikti sociologinę interesantų apklausą;
4. Atlikti ekspertų apklausą;
5. Išanalizuoti ir susisteminti empirinių tyrimų rezultatus;
6. Pateikti išvadas, į kurias atsižvelgus, būtų galima suformuoti veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro Kauno rajone projektavimo koncepcinį modelį.

Tyrimo objektas

Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro Kauno rajone projektavimas.

Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro Kauno rajone projektavimo darbinė hipotezė:

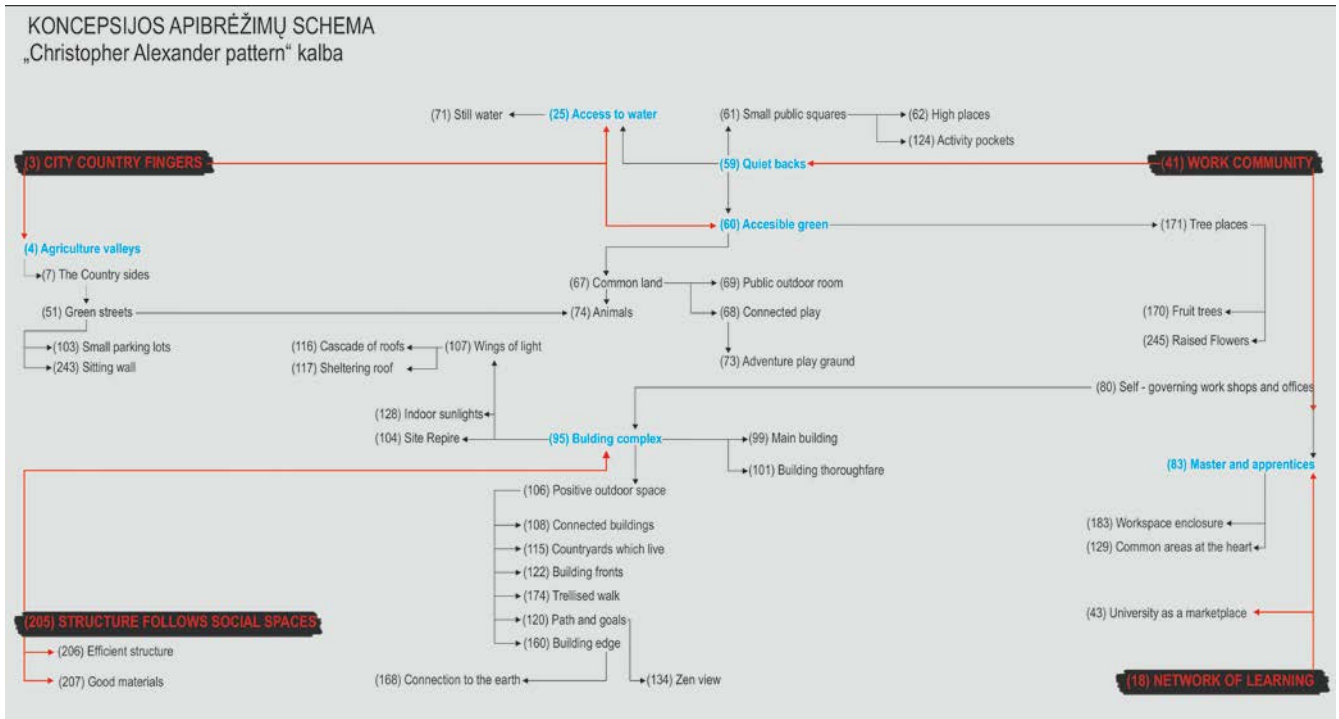
1. Architektūriniai veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro sprendiniai turi padėti suderinti žmogaus, gyvūno ir mokslo interesus.
2. Specifinių funkcijų architektūriniai objektai, esantys žmonių gyvenamojoje aplinkoje, daro teigiamą emocinį poveikį.
3. Kauno rajonas – tinkama vieta veterinarijos, gyvulininkystės ir mokslo plėtros aspektu.
4. Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centras turėtų būti projektuojamas taip, kad pritrauktų visuomenę ir verslo subjektus.
5. Lietuvoje esanti vienintelė Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos Stambiųjų gyvulių klinika, įsikūrusi Kauno miesto Vilijampolės mikrorajone nebeatitinka keliamų standartų, gyvūnų gerovės principų.
6. Inovacijų centro architektūrinė idėja gali būti orientuota į visuomenę, jos norą domėtis veterinarija.
7. Patraukli architektūrinė inovacijų centro idėja prisidėtų prie ten dirbančių specialistų darbo produktyvumo ir emocinio nusiteikimo.
8. Inovacijų centro architektūrinė idėja prisidėtų prie Kauno regiono patrauklumo didinimo.

2.2. Christopher Alexander „Pattern language“ teorijos principai

Profesorius Christopher Alexander – austrų kilmės architektas, kuris pasaulyje žinomas ne tik kaip įtakingas architektas, bet kaip ir projektavimo teoretikas. 1977 m. architektas kartu su Oksfordo universiteto kolegomis išleido knygą „A Pattern Language“ (Alexander ir kt., 1977), kurios pagrindinis tikslas - atskleisti architektūrinių sąvokų rinkinį, apibrėžiant dažniausiai išskylančias projektavimo problemas bei jų galimus sprendimo būdus. Minėta knyga sulaukė atgarsio architektūros pasaulyje.

Taigi, naudojant knygoje išdėstyta paternų metodiką, atrenkant tinkančius kriterijus sukuriami sąvokų schema (7 pav.), kuri orientuota į idėjinį magistro architektūrinį projektą – Gyvulininkystės ir Veterinarijos inovacijų centras. Teoriškai įsigilinus į kiekvieną pateiktą sąvoką, jos abstrakčią filosofiją, atrenkamos 4 pagrindinės ir jas papildančios 8 sąvokos. Tai patampa pagrindiniais vertinimo kriterijais.

7 pav. Schematinė struktūra.

Kadangi konkretaus, analogiško nagrinėjamo objekto (Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centras) pavyzdžio nėra, buvo parinkti 5 panašios paskirties objektai. Visi skirtingi, tačiau puikiai iliustruojantys nors dalį vertinimų sąvokų.

Analizuojant Christopher Alexander paternų modelius, buvo sudaryta sąvokų schema, kuri orientuojama į gyvulininkystės ir veterinarijos inovacijų centro idėjos Kauno rajone kriterijus:

1. Kauno rajono įvairiapusę kultūrinę terpę, kuri būtų naudinga visuomenei;
2. Kokybišką darbo zoną susietą su stambiaisiais gyvuliais;

3. Inovatyvią veterinarijos mokslų bazę;
4. Statinių kompleksą, kuris atstovautų priskiriamas funkcijas, t. y. kurtų derinį tarp darbuotojo, mokslininko, studento, lankytojo ir vyraujančios aplinkos.

Pagal išvardintus kriterijus, parenkami **4 pagrindiniai paternai**, kurie labiausiai atspindi prigimtinį siekį:

1. (3) City country fingers – miesto, užmiesčio vietovės „Pirštai“.

Profesoriaus Christopher Alexander'io teigimu, žmogus jaučiasi patogiai, kuomet turi priėjimą ne tik prie miesto erdvių, bet ir prie užmiesčio, kaimo vietovių. Patiriami tokie potyriai kaip: atvirų laukų erdvės, agrokultūros, laukinė gamta, paukščių ir gyvūnų stebėjimas. Miestas negali pilnavertiškai atstoti patiriamų potyrių už miesto erdvių. Tačiau jei pavyksta sukurti atitinkamose erdvėse natūralios gamtos aplinką, miestas tampa kokybiškesniu, nes turi skirtingų galimybių bei pasirinkimų praplečiančių gyvenimo potyrius. Atliekant vertinimą, minėta sąvoka siekiama atspindėti objekto kontaktą su gyvenamąja / supančiąja urbanistine aplinka.

2. (41) Work Community – darbo aplinka.

Šiuolaikinis žmogus darbe praleidžia 8 ir daugiau valandų. Natūralu, jog darbo laikas konkuruoja su laisvalaikio, asmeninio gyvenimo laiku. Galima daryti prielaidą, jog kuriama darbo aplinka neturėtų būti prastesnė už gyvenamąją aplinką. Žmogus dirbdamas neturi jaustis nejaukiai, darbo aplinka turi suteikti jaukumo ir geros savijautos zoną. Tai pagrindinis orientyras vertinant darbo aplinkos kokybę. Šis paternas išplečiamas į įvairiausias darbo sąlygas gerinančias sąvokas.

3. (18) Network of Learning – Mokimosi tinklas.

Šiuo paternu siekiama apjungti inovatyvumą mokslo srityje. Tai apima studijų kokybę, mokslinių tyrimų plėtrą, bei kitas su mokymosi procesu susijusias edukacines sritis.

4. (205) Structure follows social spaces – socialinės erdvės struktūra.

Statiniai ir jų grupės formuoja socialinius žmogaus patiriamus pojūčius. Jie reprezentuoja priskirtą funkciją ir dalyvauja kaip „pagalba“ žmogui. Šis paternas atstovauja materialinius architektūros aspektus: formos, dydžiai, kompozicija, dermė. Formuojama aplinkoje esančių statinių dermė su žmogaus potyriais/ pojūčiais.

Siekiant sustiprinti pagrindinius paternus, parenkami **8 papildantys paternai**:

1. (4) Agriculture valleys – žemės ūkio slėniai.

Paternas pagrindinę sąvoką tikslingai nukreipia į nagrinėjamą inovacinio centro idėją. Nagrinėjamas objektas – susietas su žemės ūkiu, gyvulininkyste, taigi šis paternas tampa neatsiejama

vertinimo dalis. Įvertinus paterną (3) City country fingers (miesto, užmiesčio vietovės „Pirštai“), galima teigti, kad minėtas papildantis paternas įrodo atvirų ūkių prieigų arti gyvenviečių svarbą.

2. (59) Quiet backs – poilsio zona.

Tai (41) Work Community paterną (darbo aplinkos) papildantis paternas. Darbo aplinkoje, poilsio zona suprantama kaip erdvė, kurioje žmonės gali pailsėti, jei darbo specifika pasižymi intensyviu triukšmu, tiesioginiu kontaktu su dideliais žmonių srautais ir kt. Praplečiant šios sąvokos prasmę, svarbūs subjekto poreikiai (pvz: pastatų kompleksuose suprojektuojamos ramesnės zonos, skitos poilsiai).

3. (60) Accessible green – prieinama žaluma.

Paternas papildo (3) City country fingers (miesto, užmiesčio vietovės „Pirštai“) ir (59) Quiet backs (poilsio zona) paternus. Sąvokos analizuoja atvirų parkų, žaliųjų erdvių sąryšį su architektūra ir visuomene. Žmogui būtina matyti, jausti gamtą, nes tai atgaiva ir poilsis žmogaus sielai.

4. (67) Common land – bendroji erdvė/žemė.

Ši sąvoka papildo (60) Accesible green (prieinama žaluma) paterną. Be bendrai pasiekiamų erdvių, jokia socialinė sistema negali egzistuoti. Šis paternas duoda idėją nagrinėjamam veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centrui. Bendruomeniškumo ir nevaržomo pasiekiamumo toną.

5. (80) Self – governing workshops and offices – savarankiški darbo subjektai (įmonės) ir ofisai.

Šis paternas sustiprina (41) Work Community (darbo aplinka) sąvoką. Siekiant užtikrinti darbo kokybę ir produktyvumą, būtinas komunikavimas ir kontaktas su visa darbu jungiančia sistema. Žmogus dirbdamas tokioje aplinkoje, socialiai jausis kokybiškai.

6. (95) Bulding complex – pastatų kompleksas.

Ši sąvoka neatsiejama (205) Structure follows social spaces (socialinės erdvės struktūra) ir (41) Work Community (darbo aplinka) paternų dalis. Visumoje apibrėžiamas žmogaus psichologinis kontaktas su architektūrine materija. Projektuojant objektus turi būti siekiama kokybiškos dermės su aplinka, darbuotoju, lankytoju ar naudotoju.

7. (83) Master and apprentices – meistras ir mokiniai.

Sąvoka praplečianti paterno (18) Network of Learning (mokimosi tinklas) sampratą. Studentas ir dėstytojas, arba besimokantis darbuotojas ir praktikos turintis darbuotojas. Fundamentalus mokymosi principas, kuomet asmuo mokosi iš to kuris turi žinių ir praktikos. Studentas, besimokantis darbuotojas kokybiškiau įsisavina žinias, kurias gali greičiau pritaikyti praktikoje.

8. (43) University as a marketplace – universitetas kaip „turgaus aikštė“

Paternas (18) Network of Learning (mokimosi tinklas) įgauna didesnę prasmę papildant šią sąvoką. Universitetas, kaip mokymosi objektas turi didelę bendruomenę, kurią jungia bendras interesas

– mokslas. Šiais laikais universitetų dėmesys krypsta ne tik į studentus, mokslo bendruomenę bet ir į suinteresuotus verslo subjektus, visuomenę. Taigi tiek universitetai, tiek mokslo slėniai turi būti atviri, suteikiant galimybes ne tik įgyti specialybę, išklausyti specialius kursus, stažuotes suinteresuotiems asmenims, bet ir visuomenei susipažinti su mokslo naujovėmis, sudarant galimybę tobulėti.

Visos šios sąvokos jungiamos sąryšiais. Christopher Alexander „Pattern‘ų“ kalba yra didžiulis įrankis, kuris gali pasitarnauti kiekvieno architektūrinio, urbanistinio objekto projektavimui. Magistro darbe šis įrankis naudojamas pagrįsti ideologiniam objektui - Gyvulininkystės ir Veterinarijos inovacijų centro projektavimo galimybėms Kauno rajone. Sekoje nuo karkasinės schemos iki vertinimo lentelės matomas sąvokų lankstumas bei jų derinimo galimybės. Apibendrinant galima teigti, jog tai yra įrankis, kuris leidžia įvertinti kitų objektų stipriąsias puses, kurias konkrečiau išanalizavus, sudaromas vizualus architektūrinės idėjos supratimas.

2.3. Architektūrinių sprendimų vertinimas naudojant “Pattern language” metodiką

Parinkti architektūriniai sprendiniai vertinami jau minėtais paternais, nustatytu procentaliu vertinimu. Siekiant patikrinti sąvokas ir pagal jas įvertinti architektūrinius objektus, sudaroma vertinimo lentelė. Kampuose surašomi 4 pagrindiniai paternai ((3) City country fingers; (41) Work Community; (18) Network of Learning; (205) Structure follows social spaces) bei papildantys paternai ((4) Agriculture valleys; (59) Quiet backs; (60) Accessible green; (67) Common land; (80) Self – governing workshops and offices; (95) Bulding complex; (83) Master and apprentices; (43) University as a marketplace).

CITY COUNTRY FINGERS	Agriculture valleys	Accessible green	Quiet backs	Self-governing work shops and offices	WORK COMMUNITY
STRUCTURE FOLLOWS SOCIAL SPACES	Bulding complex	Common land	Master and apprentices	University as a marketplace	NETWORK OF LEARNING

Tokiu būdu aiškiai ir struktūrizuotai matomos sąvokos, kurios atstovauja prieš tai minėtą ideologiją.

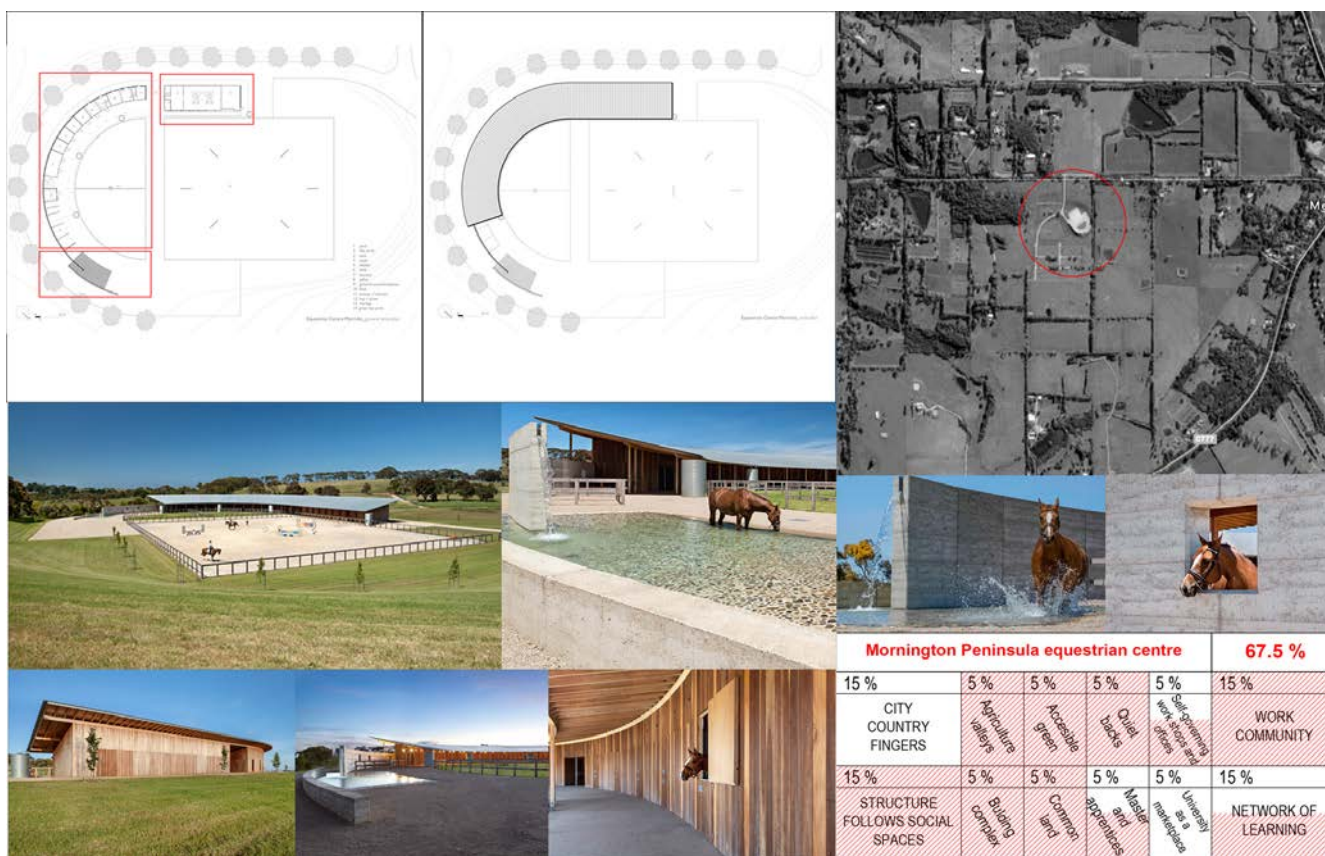
Minėti paternai prilyginami procentiniai daliai. Pabrėžtina, kad visumoje ideologiškai atsakius į visas sąvokas turi gautis 100 procentų „Teisingas“ Gyvulininkystės ir veterinarijos inovacijų centras. Pagrindiniai paternai yra svaresni nei papildantieji, todėl jiems priskiriama didesnė procentinė išraiška.

					100 %
15 %	5 %	5 %	5 %	5 %	15 %
15 %	5 %	5 %	5 %	5 %	15 %

GYVULININKYSTĖS IR VETERINARIJOS INOVACIJŲ CENTRAS					100 %
15 %	5 %	5 %	5 %	5 %	15 %
CITY COUNTRY FINGERS	Agriculture valleys	Accessible green	Quiet backs	Self-governing work shops and offices	WORK COMMUNITY
15 %	5 %	5 %	5 %	5 %	15 %
STRUCTURE +FOLLOWS SOCIAL SPACES	Bulding complex	Common land	apprentices and Master	University as a marketplace	NETWORK OF LEARNING

Taigi, vertinamų architektūrinių sprendinių galutinis rezultatas lentelėse: vertinamo objekto pavadinimas ir procentinė, suminė išraiška.

Pirmasis architektūrinis sprendimas – Australijoje suprojektuotas jodinėjimo centras (8 pav.), kuris yra vientiso, aiškaus struktūrizuoto plano kompleksas, integruotas gamtinėje aplinkoje.

8 pav. Equestrian centre – jodinėjimo centras. Lokacijos vieta – Australija. Metai – 2014, dydis – 1000 m², architektai: London studio Seth Stein Architects and local firm Watson Architecture.

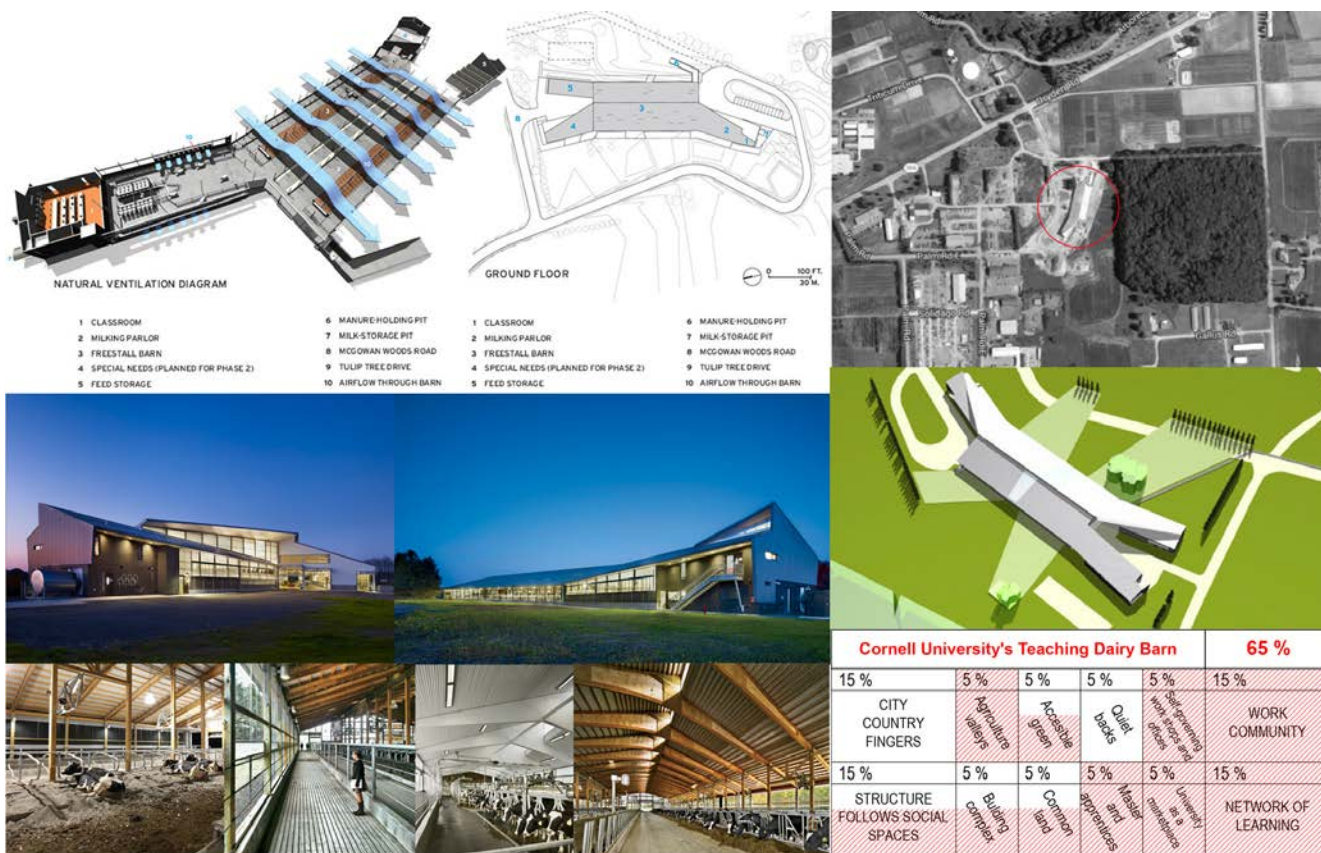
Statinio tūris komponuojasi su funkcinėmis zonomis, kas naikina monolitiškumo įspūdį. Saikingas elementų dekoratyvumas, jų kiekis sudaro nepertraukiamą, aiškų vientiso centro stilių. Objektas yra konceptualus gyvūno bei žmogaus atžvilgiu. Išlaikytas dėmesys gyvūno ir gamtos be tarpiskam jutimui.

Atsižvelgiant į lokacinę objekto padėtį, jis neatitinka vertinimo lentelės punkto susieto su miesto urbanistiniu audiniu. Taipogi objektas yra ganėtinai siauros krypties – arklidės / jodinėjimas – lyginat su pagrindinės lentelės idėja – gyvulininkystės ir veterinarijos įnovacijų centras.

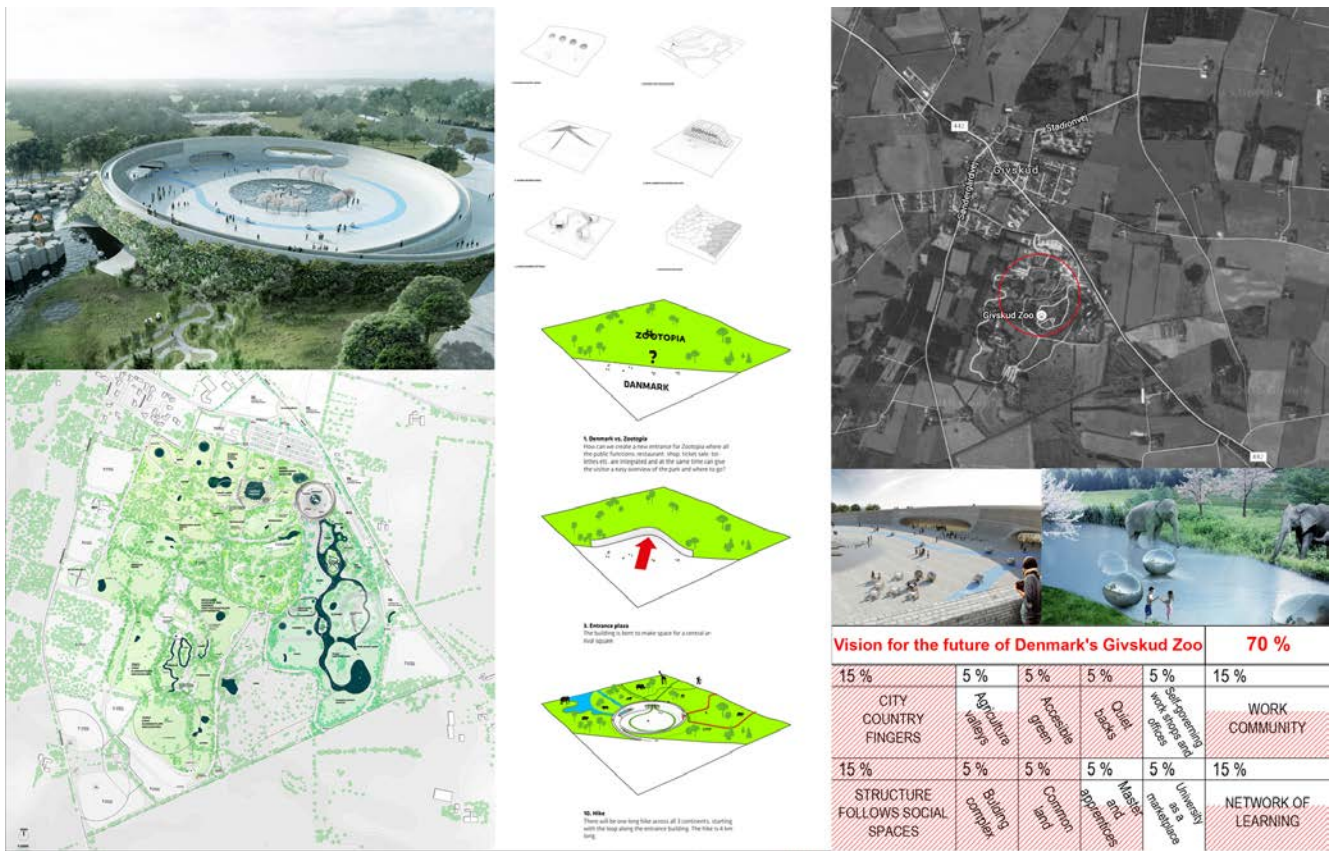
9 pav. Veterinarijos klinika. Lokacijos vieta – Austrija. Metai – 2014, architektai: Marte Marte Architects.

Kitas pavyzdys, tai Austrijoje suprojektuota veterinarijos klinika – architektūrinis objektas (9 pav.), kuris pilnai neišpildo plėtojamos daugiafunkcinio centro idėjos, tačiau puikiai iliustruoja Christopher'io Alexander'o paternų kalboje vystomą žmogaus ir darbo filosofiją. Tai yra vienas iš tinkamiausių pavyzdžių, kada žmonių atliekamas darbas tiesiogiai susietas su gyvūnais. Dermė tarp gyvūno, architektūrinės idėjos ir žmogaus.

10 pav. Teaching Dairy Barn - New York Convilio universiteto mokomąjį pieninį ūkis. Statinio lokacija – JAV, New York. Metai – 2012, dydis – 4000 m², architektai: Erdy McHenry Architecture, LLC

Cornell universiteto pieno ūkio praktinio mokymo centras (10 pav.) yra ganėtinai monolitiško tūrio. Tinkantis tik tos specifinės srities studentams / darbuotojams / mokslininkams. Vertinime centras daugiau atstovauja mokslo / darbo filosofijos paternus, ką labiausiai ir išpildo.

11 pav. Zoologijos sodo koncepcinis modelis. Lokacijos vieta – Danija

Architektų konceptualus zoologijos sodo idėjinis modelis (11 pav.) parinktas kaip pavyzdys iliustruoti Christopher'io Alexander'o paternų kalbos mintis, kada žmogus kontaktuoja su jį supančia aplinka. Drąši projekto idėja nėra arti didelio intensyvaus urbanistinio darinio, tačiau vientisumas ir kontaktas jaučiamas su miesto teritorijoje esančia gyvenvieta.

12 pav. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademija. Lokacijos vieta – Kaunas

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademija daugelį metų buvo viena iš inovatyviausių veterinarijos mokslo bazių ne tik Lietuvoje, bet ir rytų Europoje. Tobulėjant mokslui, susiduriama su plėtros problema, tačiau mokslo ir gyvūno santykis akivaizdžiai jaučiamas. Akademijos urbanistinis išsidėstymas – Kauno mieste. Akademija atstoja akademinės bendruomenės sąvokas patarnų kalboje.

Agrovet-Strickhof, žemės ūkio švietimo ir tyrimų centras, Eschikon Lindau, Šveicarija. 2015 - 2017 m. (Itten + Brechbühl architects) **92.5%**

15%	5%	5%	5%	5%	15%
CITY COUNTRY FINGERS	Agriculture valleys	Accessible green	Quiet bars	Self-governed work spaces and offices	WORK COMMUNITY
15%	5%	5%	5%	5%	15%
STRUCTURE FOLLOWS SOCIAL SPACES	Building complex	Common land	Common apartments	Master and apprentice	NETWORK OF LEARNING

13 pav. Agrovet-Strickhof – žemės ūkio švietimo ir tyrimų centras. Lokacijos vieta – Šveicarija. Metai – 2005-2017, architektai: Itten + Brechbühl architects.

Šveicarijoje įgyvendinamas žemės ūkio švietimo ir mokslinių tyrimų centras yra nukreiptas į mokslinius tyrimus susijusius su maistine grandimi. Viską apimanti nuo galvijų pašarų iki teikiamos produkcijos vartotojui. Tikimasi, jog naujos infrastruktūros leis išnagrinėti visą maisto gamybos grandinę. Šis centras bene ryškiausiai iliustruoja mokslo / verslo / visuomenės ir supamos aplinkos ryšį.

Siekiamas rezultatas – gyvulininkystės centras su pieninių ir mėsinių galvijų praktinio mokymo statiniais. Optimizuota infrastruktūra padidins mokslinių studijų įvairiapusiškumą ir plėtrą.

Tikimasi, jog šis centras neš naudą Šveicarijos žemės ūkiui, ūkininkams, vartotojams, gyvūnams, tai pat praktiniam mokslui ir mokslinių tyrimų veterinarinėje medicinoje ir žemės ūkio mokslų sryčiai.

Naujai projektuojamame centre siekiama ryšio su visuomene. Projektuojama „Forumo“ tipo auditorija, kurioje vyks paskaitos, vieši renginiai. Tuo pačiu kuriama mažoji lauko architektūra, kuri tikimasi pritrauks tiek lankytoją, tiek darbuotoją užmegzti socialinius ryšius.

Žvelgiant sudarytos vertinimo lentelės kriterijais, šis centras bene labiausiai išpildo koncepcijos kriterijus. Tiek kompleksiskai, tiek ryšiais tarp skirtingų interesų grupių.

Architektūrinė koncepcija – pastatams vartojama medienos apdaila, kuri suteikia natūralumą ir sąryšį su gyvybe. Statinių grupėse šis elementas kartojasi įvedant šiek tiek skirtingo charakterio, taip randamas vientisumo tarp pastatų ryšys.

14 pav. Equestrian Project in Valle de Bravo – užmiesčio vila. Lokacijos vieta – Meksika. Metai – 2014, architektai: CC Arquitectos.

Meksikoje įgyvendinta užmiesčio vilos konceptuali idėja - „Aistra arkliams“. Šeimos kompleksas padalintas į tris tūrinius elementus: 1. Treniruočių žiedas; 2. Dvišlaičio formos pagrindinis statinys su gyvenamosiomis patalpomis; 3. Arklidės. Pagrindinė architektūrinė komplekso idėja - sąryšis su gamtine aplinka ir gyvūnu. Komplexas įrengtas miško apsuptyje, tad pagrindinė apdailos medžiaga – įvairiaspalvisi natūralūs medis. Siekiant neperkrauti užstatymo ploto ir prisitaikyti prie esamų klimato sąlygų (karštis), arklidės įrengiamos įgylinant į gruntą. Taip gyvūliams suteikiama natūrali vėsa.

Pasirinktas objektas vertinamas dėl savo išpildyto santykio su žmogumi ir gyvūnu. Pagal vertinimo kriterijus objektas negali būti vertinamas kaip miesto rekreacinė zona, nes tai užmiesčio vila. Taipogi objektas nėra pritaikytas mokslui ir suinteresuotoms darbo grupėms. Komplexas tinkamai išsprendžia, pastatų komplekso dermę sąryšiu su gamta.

2.4. Visuomenės sociologinės apklausos rezultatai

Magistrinio darbo eigoje buvo vykdoma sociologinė apklausa (a. Priedas nr.1 – Sociologinės apklausos rezultatai), kurios tikslas buvo išsiaiškinti interesantų požiūrį į minėto centro kūrimo idėją, jo galimą lokacijos vietą.

Apklausoje dalyvavo 64 interesantai, kurių didžioji dalis - moterys. Apklaustųjų amžius vidutiniškai pasiskirstė tarp 18-35 metų amžiaus. Anketą pildė jauni žmonės, dirbantys, arba vis dar studijuojantys. Apklaustųjų interesantų išsilavinimas (architektai, medikai, teisės specialistai, inžinieriai ir kt.).

Didžioji dalis apklaustųjų (81,3 %) nurodė savo gyvenamąją vietą – miestą. Buvo prašoma nurodyti: *kurioje aplinkoje, Jūs teikiate prioritetą poilsiui?*, ir 73,4 proc. apklaustųjų nurodė jog pirmumą skiria poilsiui lauke, 21,9 proc. teigia, kad jie neteikia pirmumo poilsio vietai. Apklausoje buvo siekta išsiaiškinti, kaip interesantai suvokia rekreacijos sąvoką (*Kuri iš pateiktųjų, Jūsų nuomone, labiausiai atitinka REKREACIJOS sąvoką?*). Buvo pateikti variantai: sveikatos atgavimas, atgaiva, poilsis, pramoga ir tinka visi variantai. Daugiau nei 70,3 proc. apklaustųjų nurodė, jog tinka visi variantai.

Paklausti, *kokias gamtines rekreacines vietas dažniausiai renkatės poilsiui?*, interesantai nurodė, jog 31,3 proc. renkasi parkus, 42 - prieigas prie vandens telkinių, upių, 20,6 proc. apklaustųjų nurodė, jog poilsiui renkasi gausiai apželdintas teritorijas (Miškas, Botanikos sodai), 4,6 proc. - rinkęsi zoologijos sodus.

Klausimu, *jei darbo ar studijų metu, turint laisvą minutę, būtų pasiekiama „Žalia“ poilsio ramybės zona?*, buvo siekta išsiaiškinti, kaip dirbančius ar studijuojančius interesantus nuteiktų darbui „žalios“ zonos įrengimas jų darbo aplinkoje. 43,1 proc. apklaustųjų nurodė, kad darbo, studijų vietovė taptų jiems patrauklesnė, 34,9 proc., kad praturtėtų jų poilsio laikas, 22 proc. nurodė, kad pagerėtų jų darbo kokybė.

Apklausos metu buvo siekta išsiaiškinti, kaip interesantai įsivaizduoja miestą, jo išdėstymą. 15,6 proc. nurodė, kad miestas – statiška urbanistinė struktūra su aiškiais ribojimais: verslo zonos, gyvenamieji rajonai, aikštės. Jame ne vieta gyvūnams ir kitokiems gamtiniams elementams. Pagrindinė dominante statiniai su transporto tinklu. 84,4 proc. interesantų nurodė, kad miestas - dinamiška urbanistinė struktūra, šiek tiek padriko plano. Skirtingų visuomenės požiūrių, galimybių bei pasirinkimų visuma, kurioje dera žmogus su gamta, gyvūnija, šiuolaikinėmis industrijomis. Tačiau paklausti, ar *Gyvuolininkystės ir veterinarijos inovacijų centro architektūrinė idėja praturtintų miestą?*, 71,9 proc. apklaustųjų nurodė, kad praturtintų, 20,3 proc. neturėjo nuomonės, o 7,8 proc. teigia, kad tokia idėja miesto nepraturtintų. Atsakiusieji TAIP, pagrindė savo atsakymą pasirinkdami variantus: 36,4 proc.

pasirinko, jog mieste atsirastų netradicinė rekreacinė zona, 36,4 proc. teigia, kad atsirastų galimybė netradicinėm edukacinėm programoms (PVZ. Gyvūnų elgsenos stebėjimas), 27,3 proc. pasirinko teiginį, kad miesto žmogus turėtų galimybę susipažinti su stambiaisiais naminiais gyvūnais.

Paklausti, *ar vientisa architektūrinė idėja galėtų įgyvendinti ir suderinti žmogaus, gyvūno ir mokslo interesus?*, interesantai pateikė savo nuomonę: 87,5 proc. nurodė, kad galėtų įgyvendinti ir suderinti, o 10,9 proc. nurodė, kad negalėtų. Taigi, paklausti *ar specifiniai architektūriniai objektai, esantys Jūsų gyvenamojoje aplinkoje, daro Jums emocinį poveikį?*, 95,3 proc. interesantų nurodė, kad architektūriniai objektai esantys jų gyvenamojoje aplinkoje daro jiems poveikį.

Apibendrinus socialinę apklausą galima teigti, jog žaliosios zonos esančios miestuose teigiamai veikia apklaustuosius. Gyvenant mieste, žmonės renkasi gamtines poilsio zonas, taip siekdami pailsėti nuo kasdienybės. Paklausti, koks jų suvokimu, turėtų būti miestas, didžioji dalis apklaustųjų pasirinko miestą, kaip urbanistinę struktūrą su aiškiai apribotomis ir nemato zonos skirtos gyvūlinės kilmės gyvūnų auginimui. Tačiau paklausti, kaip reaguotų į architektūrinės veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro idėjos įgyvendinimą mieste, nurodė teigiamą atsakymą.

2.5. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos Ekspertų apklausos „Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro galimybių studija Kauno rajone“ rezultatų aptarimas

Magistrinio darbo metu buvo vykdoma veterinarijos specialistų apklausa (b. Priedas nr.2 – Ekspertų apklausos anketos). Anketas pildė Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos pedagoginė bendruomenė. Ekspertų apklausos tikslas – apklausti tikslines, suinteresuotas grupes ir sužinoti jų požiūrį į specifinių funkcijų centro architektūrinę viziją Kauno rajone.

Apklausą sudarė keturi atviri klausimai. Pirmiausia siekta išsiaiškinti apie centro lokacijos svarbą (Kauno rajonas) veterinarijos specialistams ir akademinėi bendruomenei. Pagrindiniai ekspertų atsakymai buvo nukreipti į tai, kad vienintelė valstybinė veterinarijos aukštoji mokykla įsikūrusi Kaune, kurioje bazuojasi veterinarijos ir gyvulininkystės studijos, mokslas, tęstinis mokymas. Atkreipiamas dėmesys, jog Kaunas ir jo apylinkės – Lietuvos regioninis centras, driekiasi pagrindiniai magistraliniai keliai.

Remiantis Kauno rajono planais, ekspertams buvo nurodytos dvi galimos lokacijos vietos:

1. Giraitė, Užliedžių sen., Kauno r. sav., apie 50 ha. Netoliese esantys objektai (LSMU VšĮ Praktinio mokymo ir bandymų centras);

2. Sakalai, Ringaudų sen., Kauno r. sav. apie 50 ha. Netoliese esantys objektai (LASU mokomasis ūkis).

Ekspertai vienbalsiai pasisakė už Giraitėje nurodytą lokacijos vietą, pagrindiniai argumentai, jog tai specializuota vieta, kurioje buvo planuojama ateityje vystyti ir plėsti veterinarijos studijoms ir mokslui tinkamą infrastruktūrą, apimančią ir atitinkančią EAEVE (ang. European Association of Establishments for Veterinary Education) reikalavimus. Ekspertai nurodė, kad antroji siūloma lokacijos vieta (Sakalai) netinkama, nes netoliese esantis LASU mokomasis ūkis, nėra pritaikytas veterinarijos ir gyvulininkystės infrastruktūrai.

Į klausimą, *ar tikslinga į Centro viziją įtraukti mokslinę bazę (vykdomus mokslinius tyrimus) ir tiesiogines veterinarijos paslaugas (gyvulių sveikatos priežiūrą), orientuotas į sudėtingų ligų, infekcijų, sužalojimų gydymą?*, ekspertai atsakė argumentuodami, kad pasaulinė praktika veterinarijos vystymo srityse – praktikos ir mokslo vienovė. Siekiant įnovatyvių sprendimų plėtojant centro idėją ir galimybę centrą atverti visuomenei, ekspertai pasisakė, kad tokio pobūdžio centrai turi edukacinę prasmę, ypač šiuolaikinio, jauno, veržlaus jaunimo tarpe. Atkreipiant dėmesį į verslo subjektus, tai yra viena iš sudedamųjų dalių mokslą įdiegiant į praktiką.

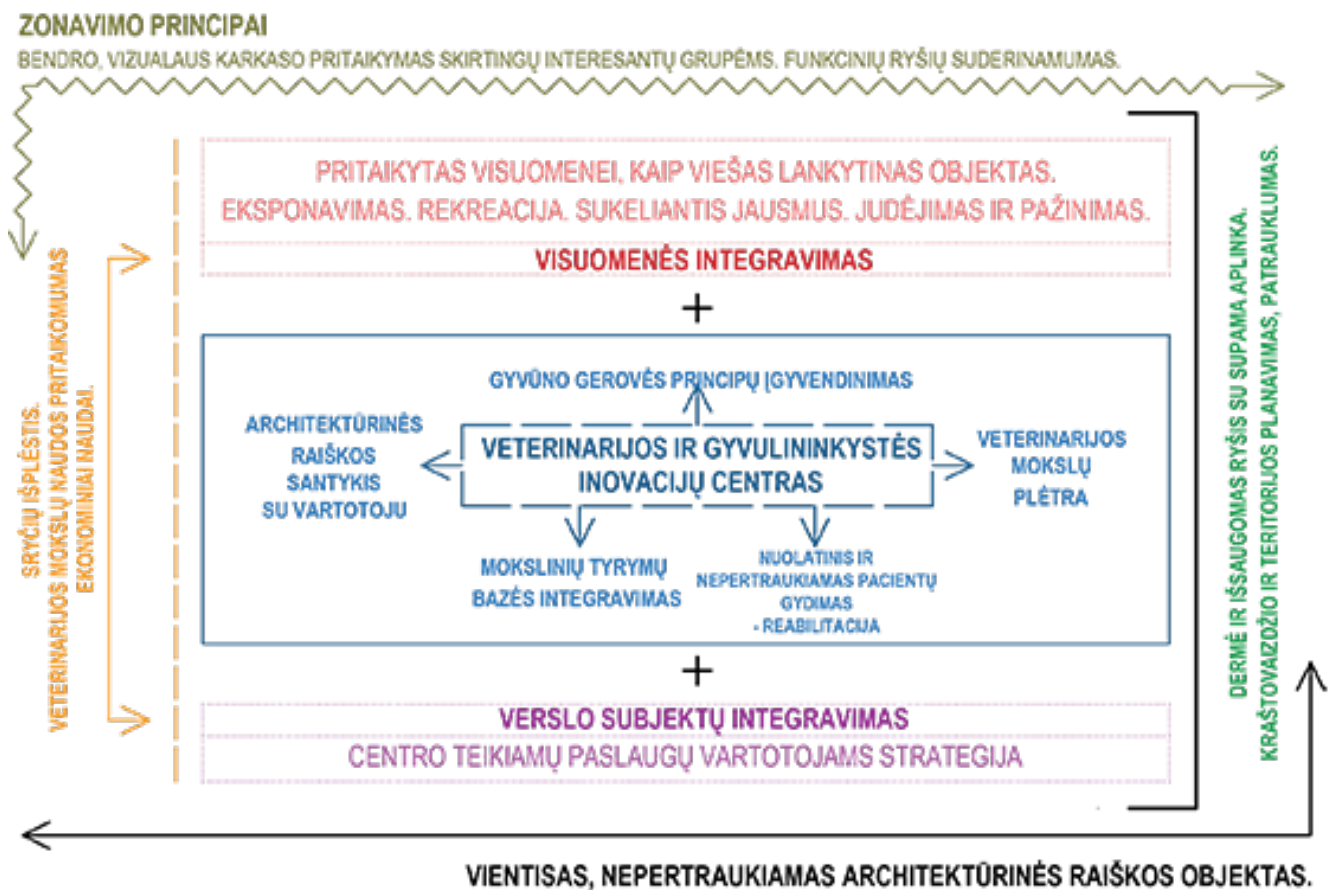
Apklausiant veterinarijos specialistus, buvo siekiama sužinoti, ar architektūrinis sprendimas diegiant tokį centrą yra aktualus ir ar tai prisidėtų prie centre dirbančių asmenų gerovės. Ekspertai vienbalsiai pasisakė, jog architektūrinis centro patrauklumas prisidėtų tiek prie ten dirbančių darbuotojų emocinės gerovės, tiek visuomenei jis taptų patrauklesnis, įdomesnis. Atsižvelgiant į tai, jog Lietuvoje ūkiai nepasižymi architektūriniu išieškojimu. Taip pat ekspertai atkreipė dėmesį, kad centro architektūrinis sumanymas turi darniai prisitaikyti prie tokios specifinės srities praktiškumo.

2.6. Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro Kauno rajone koncepcinis modelis

Atlikus architektūrinių sprendinių vertinimą remiantis Christopher'io Alexander'io projektavimo teorija, apibendrinus visuomenės sociologinės apklausos ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos bendruomenės Ekspertų apklausos rezultatus, dalis hipotetinio modelio yra įtraukiama į koncepcinį modelį ir papildoma gautais tyrimų rezultatais.

Sudarant koncepcinį modelį, sociologinės apklausos rezultatai išskyrė architektūrinės raiškos santykį su vartotoju. Ekspertų apklausos rezultatai išskyrė pagrindinius teiginius susijusius su gyvūnų gerovės principų įgyvendinimu, pacientų nepertraukiamu gydymu bei mokslinių tyrimų bazės integravimu į centro veiklą.

Remiantis atlikta architektūrinių sprendinių analize, galima išskirti visuomenės integravimo svarbą bei bendro ir vizualaus karkaso pritaikymą skirtingoms interesantų grupėms.

15 pav. Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro Kauno rajone koncepcinis modelis

3. VETERINARIJOS IR GYVULININKYSTĖS INOVACIJŲ CENTRO KAUNO RAJONE EKSPERIMENTINIS PROJEKTAS

3.1. Projekto realizacijos vieta

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto veterinarijos akademijos Stambiųjų gyvulių klinikos plėtros galimybės

Remiantis Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos (toliau – LSMU VA) duomenimis, šiuo metu šalyje produkcijos gyvūnams veterinarines paslaugas teikia vienintelė klinika – LSMU VA Stambiųjų gyvulių klinika. Argumentuojama tuo, jog produkcijos gyvūnams skirtų veterinarijos klinikų skaičius Lietuvoje yra beveik išnykusios (1975 m. - 173 klinikos, 1979 m. - 233, 1992 m. - 44, 2000 m. - 40, 2014 m. - 1 LSMU VA klinikos) (Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademija. (2014). *Projektas: Infrastruktūros sukūrimas gyvūnų sveikatingumui gerinti bei inovacijoms gyvulininkystės srityje diegti* [LSMU VA projektas]).

Šiuo metu praktinis veterinarijos gydytojų ruošimas bei veterinarinių paslaugų teikimas stambiesiems gyvuliams vykdomas 1938 m. statytose Stambiųjų gyvulių klinikose, kurios yra įsikūrusios Kauno miesto gyvenamajame Vilijampolės rajone. Klinikų vieta geografiniu požiūriu yra labai nepatraukli vietos gyventojams, kuriems dėl padidinto krovinių automobilių, kuriais atvežami stambieji gyvūnai į klinikas, keliamo triukšmo, padidintos oro taršos ir susidarančių transporto spūsčių kyla daug nepatogumu, taip pat su problemomis susiduria ir gyvūnų savininkai, kadangi jie turi kroviniu transportu manevruoti siauromis gatvėmis. Taip pat pažymėtina, kad Stambiųjų gyvulių klinikų pastatas turi paveldosauginį status.

Kaip minėta LSMU VA klinikos yra Kauno mieste ir renovacijai bei plėtrai nepakanka teritorijos, kadangi pastatų modernizavimo darbus riboja paveldosauginiai reikalavimai (Lietuvos Respublikos Kultūros vertybių registras. (2005). [žiūrėta 2016-03-05]. Prieiga per internetą <http://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/29a0f1bb-0804-4dcc-9566-da1309ed28d8>). Patalpos skirtos gyvūnų priežiūrai ir gydymui nebeatitinka sanitarinių, higieninių bei gyvūnų laikymo gerovės reikalavimų (trūksta karantinavimo patalpų, lauko aikštelių, operacinių įvairioms gyvūnų rūšims ir kt.). Stambiųjų gyvulių klinikose, šiuo metu, viename skyriuje talpinami įvairūs stambūs gyvuliai (galvijai, arkliai, avys, ožkos, kiaulės ir kt.). Tokiose sąlygose atskiroms gyvūnų rūšims nėra užtikrinama infekcinių ir parazitinių ligų kontrolė. Gardai klinikoje daugiausiai pritaikyti arklių stacionariam laikymui, yra 8 vietos saitiniam galvijų laikymui, mažesni atrajotojai laikomi arkliams skirtuose garduose, nemato aplinkos per aukštus

aptvarus, tai prieštarauja gyvūnų gerovės reikalavimams (LSMU VA projektas, 2014). Projekto tikslinė grupė – tai stambiųjų gyvūnų augintojai (pavieniai ūkininkai, žemės ūkio bendrovės, kooperatyvai ir t.t. Ši tikslinė grupė tiesiogiai patirs didžiausią poveikį dėl projekto įgyvendinimo, nes būtent į stambiųjų gyvūnų gydymo paslaugas projektas ir yra orientuotas.

Ekperimentinio projekto vietos parinkimas ir pagrindimas

Šiuo metu projekto įgyvendinimo vieta yra numatoma Kauno rajono savivaldybės Užliedžių seniūnijos Giraitės kaime. Remiantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 9 - 7 straipsniais, valstybės svarbos objektams, valstybinę žemę galima perleisti nuosavybės teises (patikėjimo teisė), taigi 11 ha apsiribojanti teritorija, kurioje galėtų būti įgyvendinta veterinarijos ir gyvulininkystė inovacijų centro idėja, jau yra patikėjimo teise išnuomota Lietuvos sveikatos mokslų universitetui (LSMU VA projektas, 2014).

Projekto įgyvendinimo vieta yra palanki geografiniu požiūriu. Patogus privažiavimas asfaltuotais automobilių keliais, netoliese – Respublikiniai keliai. Lokacijos vieta – nesudėtingai ir sąlyginai greitai pasiekama iš bet kurios Lietuvos vietos. Kartu numatyta projekto įgyvendinimo vieta - kaimo neurbanizuotoje vietovėje, kas galėtų padėti išspręsti esamos LSMU VA Stambiųjų gyvulių klinikos problemas dėl sudėtingo privažiavimo prie dabartinės vietovės.

Apribojimai dėl žemės sklypo naudojimo būdo centro steigimui nenumatomi, nes šiuo metu jau yra numatytas planuojamos žemės sklypo naudojimo būdas ir pobūdis ...<augalininkystės ar gyvulininkystės ūkių (galimas) su apribojimais – I, II, VI, IX, XXI, XLIX, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimą bei statybos reglamentą>... (Kauno rajono detalusis planas Nr. TS-284).

Kadangi gyvulininkystės ir veterinarijos centro savininkas numatomas Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, tikslingą centro projektavimą vykdyti jau numatytoje vietovėje. (c. priedas nr. 3 - Sklypo analizė)

3.2. Konceptinio modelio pritaikymas eksperimentiniame projekte

- 1. Gyvulininkystės ir veterinarijos inovacijų centras yra specifinio pobūdžio, kuris apima gyvūno gydymą ir priežiūrą. Ekspertų apklausos metu galutinai suformuotas **vietos kriterijaus reikšmingumas**. Centras didžiąją dalimi skirtas aptarnauti ir vystyti veterinarijos mokslų šaką. Objekto išskirtinumas ir Lietuvoje analogų nebuvimas koncentruoja į aiškiai formuojamas sąvokas – Veterinarijos mokslų plėtra; Lietuvos mastu patogiai pasiekiamas.
- 2. Ekspertų aiškūs poreikiai suformuoja antrąjį kriterijų – **Objekto funkcionalumas ir eksploatacija nepertraukiamai - nuolatos**. Kadangi objektas tarnaus gyvūnų gydymui, sužeistųjų priėmimui, reabilitacijai – Jis privalės funkcionuoti visą parą 7 dienas per savaitę.
- 3. Kadangi objektas privalo funkcionuoti nepertraukiamai, trečias kriterijus kreipia dėmesį į **objekto santykį su vartotoju**. Kadangi visuomenės apklausų metų aiškiai išsiskyrė norų vyrauti emociškai pakilioje aplinkoje. To rezultatas kokybė darbe, nuovargio slopinimas ir pasitenkinimas.
- 4. Pirmieji kriterijai suformavo centro įgyvendinimą netoli miesto teritorijos, kurioje urbanizuotos gyvenvietės. Ketvirtasis kriterijus formuoja **dermės paiešką, tarp specifinės veterinarijos ir gyvulininkystės centro funkcijos - visuomenės lūkesčiu**. Kriterijus centro koncepcija pakreipia tiek vizualiuoju, tiek funkciniu požiūriu. Ieškomos papildančios pagrindinės veiklos kryptis, kurios naudingos ir visuomenei, lankytojui.
- 5. Visi ankščiau pateikti kriterijai turi nė kiek nevaržyti gyvūno. Kriterijus penki – **objektas privalo atitinka visus gyvūno gerovės principus**.

3.3. Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro projekto sprendiniai

3.3.1. Sklypo tvarkymo siūlymas

Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centras formuojamas sklype esančiame Giraitėje, Užliedžių sen., Kauno r. sav. Dominuojantis vietovės kraštovaizdis – lygumos, kurios sudaro ramybės ir poilsio zonos perspektyvas. Sklypo urbanistinis kontūras suformuojamas gretimbėmis iš:

Šiaurės - Kauno rajono bendrajame plane numatoma C kategorijos gatvė;

Pietų – Plento g.;

Vakarų – Topolių g.;

Rytų – AB „Giraitės ginkluotės gamykla“.

Sklypo plotą sudaro 55 hektarai, kurie galimai struktūrizuojami:

- a. Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centras;
- b. karantino zona (minimaliai nutolusi 50 metrų nuo artimiausių gyvūnų laikymo zonų);
- c. esamos Lietuvos sveikatos mokslų universiteto praktinio mokymo centro patalpos su naujai formuojama bio kuro gaminimo zona. Vadovaujantis Kauno bendruoju planu, pietinėje dalyje nuo Topolių g. 20 metrų lygiagrečia juosta siūloma formuoti tankiai apželdintą ruožą. Taip formuojama natūrali gamtinė atskirtis nuo kitapus gatvės formuojamų gyvenamųjų kvartalų.

3.3.2. Pastatų komplekso erdvinės struktūros

Centras projektuojamas taip, jog sudarytų betarpišką vidinę jungtį, kada specialistai gali judėti neišeidami į lauką. Centro viduryje įrengiamas laboratorijų korpusas, kuris sujungiamas su kitais centro korpusais tiek požeminiais, tiek vidiniais koridoriais. Taip pat vidinėje centro dalyje suformuoti tvenkiniai, kurie tarnauja kaip priešgaisrinė priemonė, tokio pobūdžio telkiniai taip pat suteikia jaukumo pojūtį ne tik ten dirbantiems žmonėms, lankytojams, bet ir prisideda prie gyvūnų gerovės principų įgyvendinimo.

Pagrindinis įėjimas į centrą suformuotas pietryčių kryptimi, įrengiant didžiulę automobilių stovėjimo aikštelę, į kurią patenkama iš Plento gatvės (šia gatve atvyksta pagrindinis srautas iš auto magistralės „VIA – Baltica“). Šis sprendimas pasirinktas atsižvelgiant į centro paslaugų vartotoją, kuriam kaip ir šiuolaikiniui žmogui svarbu patogumas ir operatyvumas. Lengvas susisiekimas nepriklausomai nuo mašinos dydžio leidžia priimti didesnius pacientų srautus ir tapti patrauklesniu gydymo centru nei mažesnio pobūdžio veterinarinės klinikos. Karantino zona nutolusi 60 metrų į šiaurę nuo pagrindinio

centro. Minėta kryptimi atgabenami sužeisti ar sergantys gyvūnai. Taip siekiama atskirti centro zonas, skirtas lankytojams, nuo specialios priežiūros reikalaujančių centro zonų.

Sekantis atskirties barjeras skiriantis centrą nuo gyvenamųjų namų kvartalų yra centro interaktyvioji zona, kurią sudaro: uždaras jojimo maniežas, atviras jojimo takas, konferencijų salė, mokymų patalpos, verslo subjektų nuomojamos patalpos. Tai erdvės, kurios daugiau pritaikytos visuomenei ir verslo subjektams. Uždaras jojimo maniežas skirtas renginiams su žiūrovų tribūnomis. Atviras jojimo maniežas skirtas treniruotėms ir arklių reabilitacijai. Inovacijų centras skirtas naujovėms, gerajai patirčiai dalintis, tad konferencijų salės būtų naudojamos seminarams, renginiams, paskaitoms ir kitiems renginiams, kurie domintų ne tik suinteresuotus subjektus, bet ir visuomenę. Verslo subjektams centre numatytos nuomojamos patalpos, kuriose galima įrengti ofisus ir kitos paskirties erdves. Šios patalpos suteikia galimybę pritraukti verslą ir kartu gauti pajamų.

Visas kompleksas apjungia įvairias interesantų grupes, todėl neatsitiktinai formuojamas vientisoje struktūroje, įdiegiant skirtingas viena kitą netrikdančias judėjimo schemas skirtas lankytojams ir darbuotojams.

d. priedas nr. 4 (Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro koncepcinė schema)

3.3.3. Komplexo architektūriniai sprendiniai

Eksperimentinio projekto dominuojanti mintis yra statinių grupės maksimalus sutapatinimas su aplinka. Kaip minėta sklypo kraštovaizdis – lygumos, tad didžioji dalis komplekso stogų yra apželdinami, taip suformuojamas natūralios gamtos pojūtis ir kartu šilumą laikantis sluoksnis. Projektuojant pastatus gyvūliams, didelis dėmesys skiriamas oro ventiliacijai. Tad komplekso šiaurės rytų ir šiaurės vakarų dalyse suformuojami išėjimai gyvūliams, kurie taip pat naudojami, kaip gaudyklės oro srautui. Gyvulių laikymo korpuso lenkta forma, iš apačios kylančią šilumą absorbuoja lauko įtekančiu šalto oro srautu ir išneša į lauką – tokiu metodu suformuojama savaiminė ventiliacija.

Viso komplekso stogas 7200 altitudėje sudaromos sąlygos judėti lankytojams, tokiu metodu sudaroma atskirtis tarp lankytojų ir pastatuose dirbančių darbuotojų. Viršutine terasa judantys lankytojai gali stebėti gyvūnus, vykstantį nepertraukiamą specialistų darbą. Tokiu būdu einant ratu, lankytojas stebi vidinę kiemo struktūrą ir aplinką, kur į įvairias kryptis paskirstyti laikomi gyvūnai (šiaurės rytų – galvijai; šiaurės vakarų – vidutiniai atrajotojai (ožkos, avys, kiaulės) ir operacinės; pietvakarių pusėje - arkliai). Minėtas sprendimas išpildo edukacinę prasmę iš arčiau susipažinti su gyvulių gydymo subtilybėmis ir kartu netrikdyti ten laikomų gyvulių dėmesio ir specialistų darbo.

Įrengtas uždaras arkliams skirtas aptvaras, kurio pietryčio kraštinė ribojasi su vandens telkiniu. Nuožulni krantinė sudaro galimybę arkliams lengvai kontaktuoti su vandeniu. Tokiu pačiu principu, kitapus vandens telkinio - įrengtas ir galvijų aptvaras.

3.4. Eksperimentinio projekto rezultatų vertinimas

Žvelgiant į alternatyvias vietas ekonominiu ir racionalių požiūriu tinkamiausia vieta tokio pobūdžio centrui - Giraitė, Užliedžių sen., Kauno r. sav., apie 50 ha. Kadangi patogus susisiekimas su magistraliniais keliais, netoli Kauno miestas, kuriame įsikūrusi vienintelė Lietuvoje specializuota veterinarijos ir gyvulininkystės mokslus vykdanči aukštoji mokykla.

Kauno rajonas (Giraitė, Užliedžių sen., Kauno r. sav.) pilnai išpildytų cento idėją, kuriai būtina erdvė. Centre įrengtos gydymo patalpos, konferencijų salė, maniežai, žaliosios erdvės. Centrą padarytų patrauklų visuomenei ir suinteresuotoms asmenų grupėms (gyvulių augintojams).

Centro architektūriniu sprendiniu siektą surasti maksimaliai derančius ryšius tarp visų darbe nagrinėtų suinteresuotų grupių. Taip pat surasti raiškos priemonės, kurios tenkintu supamos aplinkos kontekstiškumą.

IŠVADOS

Išanalizavus surinktą informaciją, gautus rezultatus, nustatytas ryšys tarp rezultatų ir iškeltų hipotezių.

1. Atsižvelgiant į didėjantį priklausomumą žmogaus ir jį supančios gyvūnijos, pastebimas modernių veterinarinės medicinos praktinio mokymo ir aukštos kokybės stambių gyvulių gydymo paslaugų trūkumas Lietuvoje. Tinkami architektūriniai sprendiniai, galėtų apjungti minėtas grupes ir tuo prisidėti ne tik prie Lietuvos ūkio, mokslo vystymosi, bet ir prie žmonių visapusiškos gerovės.
2. Sociologinės apklausos rezultatai rodo, jog 95,2 proc. apklaustųjų teigia, kad jų gyvenamojoje aplinkoje esančius specifinius architektūrinius objektus vertina teigiamai ir tai daro apklaustiesiems teigiamą poveikį, kai surandamas abipusis ryšys.
3. Ekspertų apklausos rezultatai rodo, jog tinkamiausia vieta veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centrui - Giraitė, Užliedžių sen., Kauno r. sav., apie 50 ha. Kadangi patogus susisiekimas su magistraliniais keliais, netoli Kauno miestas, kuriame įsikūrusi vienintelė Lietuvoje specializuota veterinarijos ir gyvulininkystės mokslus vykdanči aukštoji mokykla.
4. Centre įrengtos gyvulių gydymo patalpos, konferencijų salė, maniežai, žaliosios erdvės, verslo subjektų nuomojamos patalpos, edukacinės programos, ekskursijos centrą padarytų patrauklų visuomenei ir suinteresuotoms asmenų grupėms (gyvulių augintojams).
5. LSMU VA Stambiųjų gyvulių klinikų vieta geografiniu požiūriu yra nepatraukli vietos gyventojams, kuriems dėl padidinto krovinių automobilių srauto, kyla daug nepatogumu. Taip pat pažymėtina, kad Stambiųjų gyvulių klinikų renovacijai bei plėtrai nepakanka teritorijos, kadangi pastatų modernizavimo darbus riboja paveldosauginiai reikalavimai, dėl to nukenčia gydomų gyvulių priežiūros sąlygos.
6. Siekiant inovatyvių sprendimų plėtojant centro idėją ir galimybę centrą atverti visuomenei, veterinarijos ekspertai pasisakė, kad tokio pobūdžio centrai turi edukacinę prasmę, ypač šiuolaikinio, jauno, veržlaus jaunimo tarpe.
7. Remiantis užsienio šalių praktika, architektūrinės inovacijų centro idėjos prisideda prie ten dirbančių specialistų darbo produktyvumo ir emocinio nusiteikimo, nes tokios idėjos apjungia ne tik gyvulių, bet ir ten dirbančių žmonių interesus.
8. Lietuvoje ūkiai nepasižymi architektūriniu išieškojimu. Tokio centro idėjos įgyvendinimas prisidėtų prie Kauno regiono patrauklumo didinimo, tai būtų vienintelis toks centras, apjungiantis tiek daug suinteresuotų grupių.

SUMMARY

Constantly increasing needs of humanity and consistently carried out actions related to environmental issues, which naturally leads to increasing requirements for modern science and human morality. There is a tendency that during ecological instability the need of moral communication with nature arises, which is clearly shown by the fact that in the general categories of moral the relation with environmental ethics has emerged. In addition, it allows excluding and highlighting the new values of humanity that would inspire preserving the diversity of nature. Also it would encourage regarding the Earth as a unique ecosystem and impel the new interpretation of a person's position in nature. Besides it would encourage people to carefully and responsibly treat the life on the Earth. During the science improvement, the public attention is drawn to nature's wealth, wildlife significance. Veterinary and animal husbandry science and its industry are focusing not only on the need for greater assurance, but also to the ecology. With the help of science, applying technical inventions to improve the life of the animals, to protect them from various diseases, epidemics, as well as to facilitate the professionals working with them. Moreover, people are increasingly interested in their surrounding environment. It is natural that it cannot avoid livestock farms and other breeding-related institutions. So, in order to adapt to the changing needs of society, it is necessary to change the tradition of livestock farms, which reflects the principles of animal welfare.

Taking into consideration nowadays issues, it can be stated that modern man, who is accustomed to receive the concrete information and knowledge "baggage" would positively respond to a specialized innovation centre idea. In that case the public would be familiarized with the livestock production process, harmonious relationship between human, animal, and their surroundings. The appropriate architectural notion to combine the above mentioned groups and thus contribute not only to the Lithuanian economy, scientific development, but also to humanity's well-being and the significance of knowledge.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

Knygos ir moksliniai straipsniai:

1. Mackevičiūtė J., Žičkeinė S. (2005). *Gamtinių būtybių moralinių teisių neantropocentriniai etiniai argumentai*. Vilniaus universiteto leidykla: Problemos.
2. Skurdienė I., Ribikauskas V., Bakutis B. (2007). *Ekologinio ūkio privalumai gyvulinkystėje*. Baisiogala: Lietuvos veterinarijos akademijos Gyvūlininkystės institutas.
3. Šveiceris A. (1989). *Kultūra ir etika*. Vilnius: Mintis.
4. Melnikas B., Jakubavičius A., Strazdas R. (2000). *Inovacijų vadyba Mokomoji knyga* [Inovacijų vadyba]. Vilnius: Technika.
5. Zemlickienė V. (2011). *Mokslinių tyrimų komercializavimo metodai*. Vilniaus Gedimino technikos universitetas: Contemporary issues in business, management and education'2011.
6. Žilinskas H., Bižokas V., Sederevičius A. ir kt. (2006). Lietuvos veterinarijos akademijai – 70 metų. [VDA-70 metų]. Kaunas: Lietuvos veterinarijos akademija.
7. Alexander C., Ishikawa S., Silverstein M., Jacobson M., Fiksdahl-King I., Angel S. (1977). *A pattern language. Towns. Buildings. Constructions*. New York: Oxford university press.

Teisiniai dokumentai:

LIETUVOS RESPUBLIKOS DOKUMENTAI

1. Lietuvos Respublikos Kultūros vertybių registras. (2005). [žiūrėta 2016-03-05]. Prieiga per internetą <http://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/29a0f1bb-0804-4dcc-9566-da1309ed28d8>.
2. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas. (2015). *Veterinarinės medicinos studijų krypties aprašas*. (2015 m. liepos 23 d., Nr. V-795).
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas. (2008). *Dėl Integruoto mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio) „Nemunus“ plėtros programos patvirtinimo*. (2008 m. spalio 1 d., Nr. 1130). [žiūrėta 2016-04-20]. Prieiga per internetą <https://e-tar.lt/acc/legalAct.html?documentId=TAR.63E74B00F960&lang=lt>.
4. Lietuvos Respublikos Seimas. (2010). *Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymas*. (2010 m. lapkričio 30 d. Nr. XI-1189). [žiūrėta 2016-03-09]. Prieiga per internetą http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=388228.
5. Lietuvos Respublikos Seimas. (2012). Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymas. (2012 m. spalio 3 d. Nr. XI-2271). [žiūrėta 2016-03-09]. Prieiga per internetą http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=483657.

6. Lietuvos Respublikos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymas [VMVT direktoriaus įsakymas]. (2002). *Dėl ūkinės paskirties gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo*. (2002 m. gegužės 16 d. Nr. 223). [žiūrėta 2016-03-10]. Prieiga per internetą http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=166700).
7. Lietuvos Respublikos Seimas. (2010). *Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymas*. (2010 m. lapkričio 30 d. Nr. XI-1189).
8. Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerija. (2006). Lietuvos kaimo plėtros 2007 – 2013 metų programos priemonių projektas.
9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 4 d. nutarimas Nr. 1162 „Dėl nacionalinės 2014–2020 metų gyvulininkystės sektoriaus plėtros programos patvirtinimo”.

EUROPOS SAJUNGOS DOKUMENTAI

1. Europos Taryba. (1976). Europos konvencija „Dėl ūkinės paskirties gyvūnų apsaugos“. (1976 m. kovo 10 d. Strasbūras). [žiūrėta 2016-03-10]. Prieiga per internetą http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=228594).

Internetiniai šaltiniai:

1. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademija. (2012). [žiūrėta 2016-03-05]. Prieiga per internetą <http://www.lsmuni.lt/lt/struktura/veterinarijos-akademija/>.
2. Richmond, Elliot. (2002 sausis). Cultures and Animal. *Animal Sciences*. [žiūrėta 2016-02-27]. Prieiga per internetą <http://www.encyclopedia.com/doc/1G2-3400500099.html>.
3. LUMO Architekter. [žiūrėta 2014-12-05]. Prieiga per internetą <http://www.metalocus.es/content/en/blog/vejlskovgaard-agricultural-building-future>).
4. ArchDaily. (2013). [žiūrėta 2014-12-05]. Prieiga per internetą <http://www.archdaily.com/315610/vejlskovgaard-stable-lumo-architects/>.
5. Singhal S. (2012). Petting farm in Den Uyl Park, Netherlands by 70F architecture. [žiūrėta 2014-12-06]. Prieiga per internetą <http://www10.aecafe.com/blogs/arch-showcase/2012/06/23/petting-farm-in-den-uyl-park-netherlands-by-70f-architecture/>.
6. ArchDaily. (2011). [žiūrėta 2014-12-06]. Prieiga per internetą <http://www.archdaily.com/181096/horse-stable-duval-vives-arquitectos/>.

7. Taylor S. (2012). [žiūrėta 2014-12-06]. Prieiga per internetą <http://www.bdonline.co.uk/shatwell-farm-cowshed-somerset-by-stephen-taylor-architects/5047932.article>.
8. ArchDaily. (2012). [žiūrėta 2014-12-07]. Prieiga per internetą <http://www.archdaily.com/202058/the-stork-nest-farm-sgl-projekt/>.
9. Cerio G. (2013). Cornell's new barn makes cows (and humans) happy. *Modern farmer*. [žiūrėta 2014-12-07]. Prieiga per internetą <http://modernfarmer.com/2013/09/dairy-redesigned-cornells-barn-innovation-makes-cows-humans-happy/>.

Kiti šaltiniai:

1. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademija. (2014). *Projektas: Infrastruktūros sukūrimas gyvūnų sveikatingumui gerinti bei inovacijoms gyvulininkystės srityje diegti* [LSMU VA projektas].

Iliustracijų sąrašas:

1. Vejlskovgaard Stable – agrokultūros ateities statinys. ArchDaily. (2013). [žiūrėta 2014-12-05]. Prieiga per internetą <http://www.archdaily.com/315610/vejlskovgaard-stable-lumo-architects/>.
2. Petting Farm – avių ir ožkų laikymo statinys. Singhal S. (2012). Petting farm in Den Uyl Park, Netherlands by 70F architecture. [žiūrėta 2014-12-06]. Prieiga per internetą <http://www10.aecafe.com/blogs/arch-showcase/2012/06/23/petting-farm-in-den-uyl-parknetherlands-by-70f-architecture/>.
3. Horse Stable – arklių laikymo statinys. ArchDaily. (2011). [žiūrėta 2014-12-06]. Prieiga per internetą <http://www.archdaily.com/181096/horse-stable-duval-vives-arquitectos/>.
4. Stephen Taylor's cowshed – karvių laikymo statinys. Taylor S. (2012). [žiūrėta 2014-12-06]. Prieiga per internetą <http://www.bdonline.co.uk/shatwell-farm-cowshed-somerset-by-stephen-taylor-architects/5047932.article>.
5. The Stork Nest Farm – kompleksas su uždaru arklių maniežu. ArchDaily. (2012). [žiūrėta 2014-12-07]. Prieiga per internetą <http://www.archdaily.com/202058/the-stork-nest-farm-sgl-projekt/>.
6. Teaching Dairy Barn - New York Convilio universiteto mokomąjį pieninį ūkį Statinio lokacija. Cerio G. (2013). Cornell's new barn makes cows (and humans) happy. *Modern farmer*. [žiūrėta 2014-12-07]. Prieiga per internetą <http://modernfarmer.com/2013/09/dairy-redesigned-cornells-barn-innovation-makes-cows-humans-happy/>.

7. Schematinė struktūra sudaryta remtasi Alexander C., Ishikawa S., Silverstein M., Jacobson M., Fiksdahl-King I., Angel S. (1977). *A pattern language. Towns. Buildings. Constructions*. New York: Oxford university press.
8. Equestrian centre - jodinėjimo centras. De magazine zeen. (2015). [žiūrėta 2016-05-05]. Prieiga per internetą <http://www.dezeen.com/2015/03/10/equestrian-centre-australia-seth-stein-architects-watson-architecture-design-curving-rammed-earth-wall-horses/>.
9. Veterinarijos klinika. Marte Marte Architects. (2014). [žiūrėta 2016-05-05]. Prieiga per internetą <http://afasiaarchzine.com/tag/marte-marte-architekten/>.
10. Teaching Dairy Barn - New York Convilio universiteto mokomąjį pieninį ūkį Statinio lokacija. Cerio G. (2013). Cornell's new barn makes cows (and humans) happy. *Modern farmer*. [žiūrėta 2014-12-07]. Prieiga per internetą <http://modernfarmer.com/2013/09/dairy-redesigned-cornells-barn-innovation-makes-cows-humans-happy/>.
11. Zoologijos sodo koncepcinis modelis. The Eye. (2014). [žiūrėta 2016-05-05]. Prieiga per internetą http://www.slate.com/blogs/the_eye/2014/07/31/zootopia_by_big_architects_redesigns_denmark_s_givskud_zoo_into_a_cage_free.html.
12. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademija. Lietuvos sveikatos mokslų universitetas. [žiūrėta 2016-05-04]. Prieiga per internetą <http://www.lsmuni.lt/lt/struktura/veterinarijos-akademija/>.
13. Agroviet-Strickhof – žemės ūkio švietimo ir tyrimų centras. [žiūrėta 2016-05-12]. Prieiga per internetą <http://www.strickhof.ch/medium.php?id=133575&path=userfiles/CMS/133575-strickhof-agrovet-131019-vorprojekt.pdf>.
14. Equestrian Project in Valle de Bravo – užmiesčio vila. [žiūrėta 2016-05-20]. Prieiga per internetą <http://pegasebuzz.com/leblog/2015/06/equestrian-centre-in-valle-de-bravo-mexico-by-cc-arquitectos/>
15. Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro Kauno rajone koncepcinis modelis

GRAFINĒS DALIES KOPIJA

PRIEDAI

a. PRIEDAS NR. 1 - Sociologinės apklausos rezultatai

Architektūrinė idėja "Veterinarijos ir Gyvulininkystės inovacijų centras"

1. Jūsų lytis?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Motėris	52	81.2%
Vyras	12	18.8%

2. Jūsų amžius?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
>18	1	1.6%
18-24	30	46.9%
25-35	29	45.3%
36-45	1	1.6%
46-55	1	1.6%
56-65	1	1.6%
66<	0	0.0%
Neatsakė į klausimą	1	1.6%

3. Jūsų socialinė padėtis?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Dirbu	38	59.4%
Mokausi / Studijuoju	12	18.8%
Mokausi / Studijuoju ir Dirbu	12	18.8%
Nedirbu ir Nesimokau/Nestudijuoju	1	1.6%
Neatsakė į klausimą	1	1.6%

4. Jūsų turima specialybė?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Architektas	24	3.5%
Kita	40	62.5%

5. Jūsų šeimyninė padėtis?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Ištekėjusi/vedęs	12	18.8%
Netekėjusi/nevedęs	45	70.3%
Ištekėjusi/vedęs + vaikai	6	9.4%
Netekėjusi/nevedęs + vaikai	1	1.6%

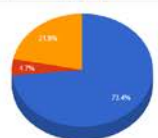
6. Jūsų gyvenamoji vieta?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Miestas	54	84.4%
Priemiestis	3	4.7%
Miestelis/ Kaimo vietovė	7	10.9%

7. Kurioje aplinkoje, Jūs teikiate prioritetą poilsiui?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Lauke	47	73.4%
Patalpoje	3	4.7%
Nesvarbu	14	21.9%

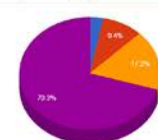
- Lauke
- Patalpoje
- Nesvarbu

8. Kuri iš pateiktųjų Jūsų nuomone, labiausiai atitinka REKREACIJOS sąvoką?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Sveikatos atgavimas	2	3.1%
Atgaiva	6	9.4%
Poilsis	11	17.2%
Pramoga	0	0.0%
Tinka visi variantai	45	70.3%

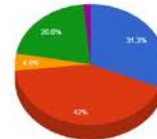
- Sveikatos atgavimas
- Atgaiva
- Poilsis
- Pramoga
- Tinka visi variantai

9. Kokias gamtines rekreacines vietas dažniausiai renkatės poilsiui?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Parkai	41	31.3%
Prieigos prie vandens telkinių – upių	55	42.0%
Zoologijos sodai	6	4.6%
Gausiai apželdintos teritorijos (Miškas, Botanikos sodas)	27	20.6%
Gamtinės rekreacinės vietovės manęs nedomina – renkuosį pramogų kompleksus.	2	1.5%

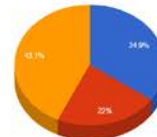
- Parkai
- Prieigos prie vandens telkinių – upių
- Zoologijos sodai
- Gausiai apželdintos teritorijos (Miškas, Botanikos sodas)
- Gamtinės rekreacinės vietovės manęs nedomina – renkuosį pramogų kompleksus.

10. Jei darbo ar studijų metu, turint laisvą minutę, būtų pasiekiama „Zalia“ poilsio ramybės zona:

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Praturtintų Jūsų poilsio laikas	38	34.9%
Pagerėtų Jūsų darbo kokybę	24	22.0%
Darbo, studijų vietoje taptų Jums patrauklesnė	47	43.1%
Manęs tai nedomina	0	0.0%

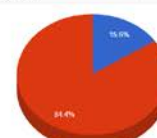
- Praturtintų Jūsų poilsio laikas
- Pagerėtų Jūsų darbo kokybę
- Darbo, studijų vietoje taptų Jums patrauklesnė
- Manęs tai nedomina

11. Jūsų nuomone miestas turėtų būti:

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Statiška urbanistinė struktūra su aiškiais ribojimais: verslo zonos, gyvenamieji rajonai, aikštės. Jame ne vieta gyvūnams ir kitokiems gamtiniais elementams. Pagrindinė dominanti statiniai su transporto tinklu.	10	15.6%
Dinamiška urbanistinė struktūra, siek tiek padidink plano. Skirtingų visuomenės požiūrių, galimybių bei pasirinkimų visuma, kurioje dera žmogus su gamta, gyvūnija ir šiuolaikinėmis industrijomis.	54	84.4%

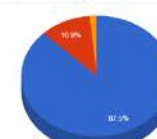
- Statiška urbanistinė struktūra su aiškiais ribojimais: verslo zonos, gyvenamieji rajonai, aikštės. Jame ne vieta gyvūnams ir kitokiems gamtiniais elementams. Pagrindinė dominanti statiniai su transporto tinklu.
- Dinamiška urbanistinė struktūra, siek tiek padidink plano. Skirtingų visuomenės požiūrių, galimybių bei pasirinkimų visuma, kurioje dera žmogus su gamta, gyvūnija ir šiuolaikinėmis industrijomis.

12. Jūsų nuomone, ar vientisa architektūrinė idėja galėtų įgyvendinti ir suderinti žmogaus, gyvūno ir mokslo interesus?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Taip, galėtų	50	87.5%
Ne, negalėtų	7	10.9%
Neatsakė į klausimą	1	1.6%

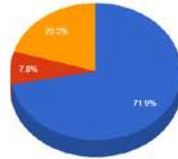
- Taip, galėtų
- Ne, negalėtų
- Neatsakė į klausimą

13. Jūsų nuomone, ar Gyvulininkystės ir veterinarijos inovacijų centro architektūrinė idėja praturtintų miestą?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Taip	46	71.9%
Ne	5	7.8%
Neturiu nuomonės.	13	20.3%

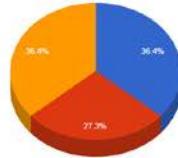
- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

14. Jeigu TAIP, tai:

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
1. Mieste atsirastų netradicinė rekreacinė zona.	36	36.4%
2. Miesto žmogus turėtų galimybę susipažinti su stambiaisiais naminių gyvūnais.	27	27.3%
3. Atsirastų galimybė netradiciniams edukaciniams programoms (PVZ. Gyvūnų elgsenos stebėjimas)	36	36.4%

- 1. Mieste atsirastų netradicinė rekreacinė zona.
- 2. Miesto žmogus turėtų galimybę susipažinti su stambiaisiais naminių gyvūnais.
- 3. Atsirastų galimybė netradiciniams edukaciniams programoms (PVZ. Gyvūnų elgsenos stebėjimas)

15. Kuris iš pateiktų architektūrinių schemų Jums patrauklesnė?

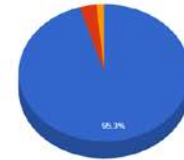

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
A	11	17.2%
B	53	82.8%

15. Ar architektūriniai objektai, esantys Jūsų gyvenamojoje aplinkoje, daro Jums emocinį poveikį?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Taip	61	95.3%
Ne	2	3.1%
Neturiu nuomonės	1	1.6%

- Taip
- Ne
- Neturiu nuomonės

16. Jei taip, tai įvertinkite pirmą emocinį įspūdį:

1. Zoologijos sodo idėja, Danija

2. Avių ir Ožkų ferma - Olandija

3. Galvijų ferma - Lietuva

4. Galvijų ferma - Lietuva

5. Galvijų ferma - Danija

6. Jodinėjimo centras - Australija

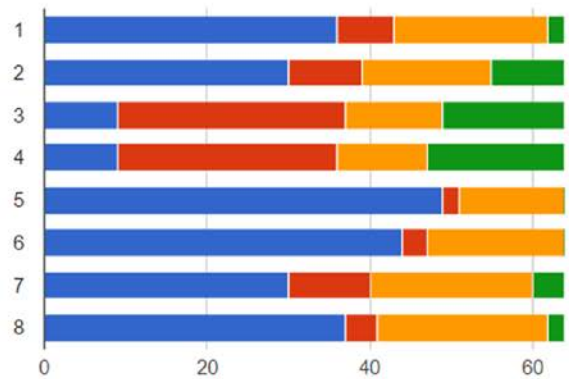

7. Veterinarijos klinika - Austrija

8. Praktinio mokymo centras - JAV

- Veikia teigiamai
- Veikia neigiamai
- Manau tokioje aplin...
- Manu tokioje aplink...

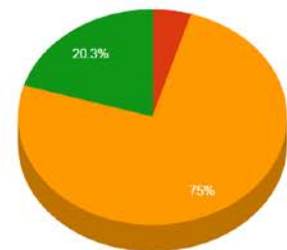
Manau tokioje aplinkoje dirbant. Žmogus jaučiasi teigiamai neigiamai

17. Kuris iš pateiktų teiginių labiausiai atitinka Jūsų požiūrį į gyvūnijos ir žmogaus santykį?

Atsakymo variantai	Kiekis	Santykis
Gyvulus, stambus naminis gyvūnas, skirtas tik maistui ir materialiai naudai.	0	0.0%
Gyvulus – kaimui. Žmogus – miestui.	3	4.7%
Gyvulus, stambus naminis gyvūnas, neša ne tik materialią naudą, tačiau gali būti ir terapines, teigiamas emocijas suteikiantis objektas.	48	75.0%
Gyvulus, stambus naminis gyvūnas, neša ne tik materialią naudą, bet gali padėti įgyvendinti mokslines bei edukacines programas.	13	20.3%

- Gyvulus, stambus naminis gyvūnas, skirtas tik maistui ir materialiai naudai
- Gyvulus – kaimui. Žmogus – miestui.
- Gyvulus, stambus naminis gyvūnas, neša ne tik materialią naudą, tačiau gali būti ir terapines, teigiamas emocijas suteikiantis objektas.
- Gyvulus, stambus naminis gyvūnas, neša ne tik materialią naudą, bet gali padėti įgyvendinti mokslines bei edukacines programas.

b. PRIEDAS NR. 1 - Ekspertų apklausos anketos

EKSPERTŲ ANKETOS TITULINIS

MOKSLINIO TYRIMO APKLAUSOS ANKETA

Gerb. Eksperte,

Esu Modestas Gudukas, Kauno technologijos universiteto Statybos ir architektūros fakulteto, Architektūros II-ojo kurso magistrantas.

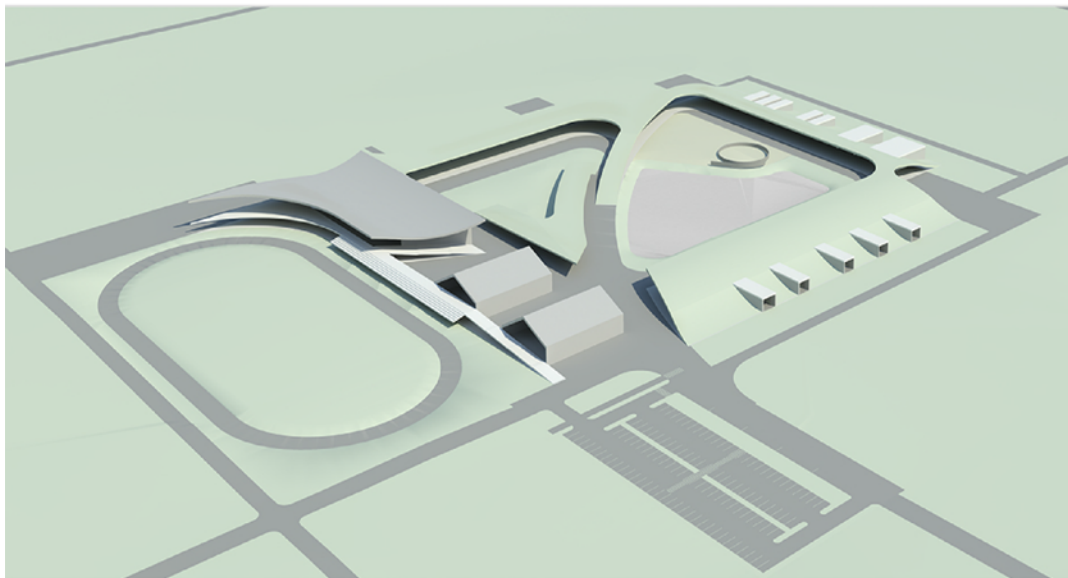
Šiuo metu atlieku magistro baigiamąjį darbą, kurio tema: „**VETERINARIJOS IR GYVULININKYSTĖS INOVACIJŲ CENTRO GALIMYBIŲ STUDIJA KAUNO RAJONE**“.

Darbo tikslas – išanalizuoti specifinių funkcijų Centro viziją, kuri apjungtų ne tik tikslines, suinteresuotas grupes (veterinarijos ir gyvulininkystės mokslo subjektai, ūkininkai ir kt.) bet ir visuomenę.

Darbo uždaviniai:

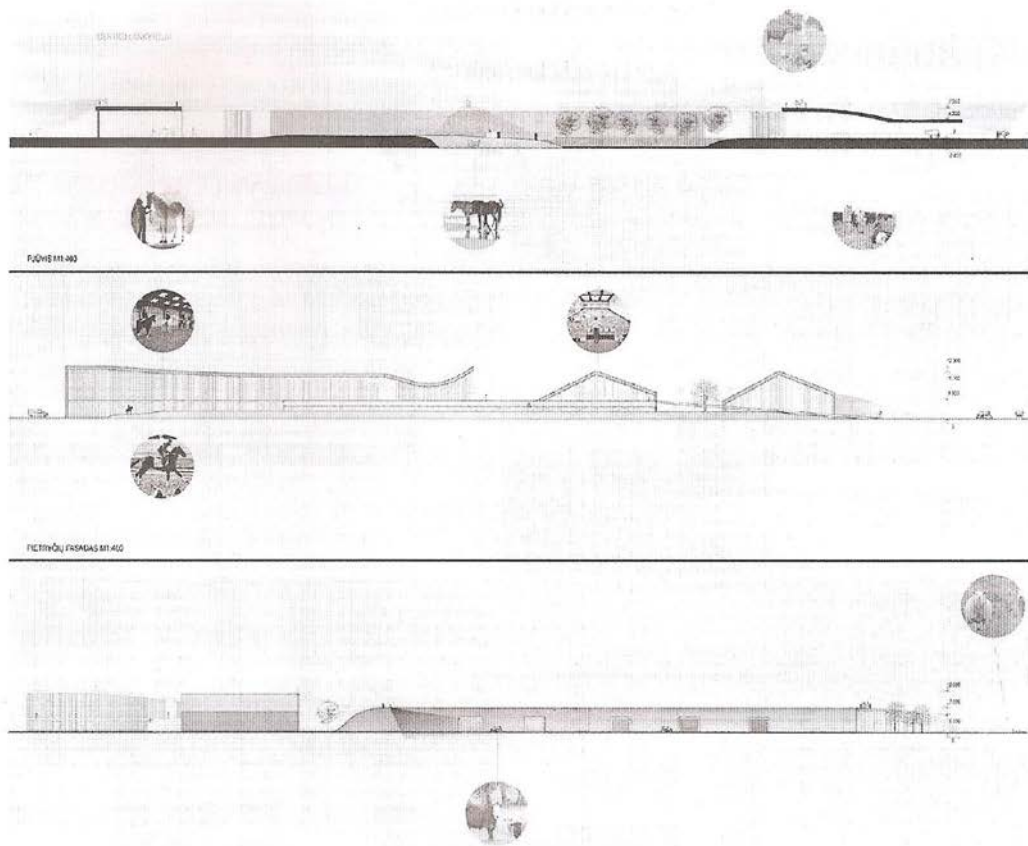
1. Surinkti ir išanalizuoti literatūrą, kuri apibūdintų architektūros, žmogaus, gyvūno ir supamos aplinkos santykių dermę.
2. Išanalizuoti strateginę Centro lokacijos vietą ir jos funkcinį derinimą visuomeniniu mastu.
3. Ištirti Centro integravimo ir pritaikymo galimybes nuolatiniam eksploatavimui.

Centro vizualizacija (žemiau pateikti pavyzdžiai).

1 pav.

**LSMU Veterinarijos akademijos kancleris
Prof. habil. dr. Henrikas Žilinskas**

2 pav.

Apklausa sudaro 4 atviri klausimai, į kiekvieną prašysiu atsakyti keliais sakiniais.

1. Centro lokacijos svarba (Kauno rajonas) veterinarijos specialistams ir akademinėi bendruomenei. Nurodykite esminius kriterijus, kurie lemia Jūsų pasirinkimą.

*Vienintelai valstybėje aukštoji mokykla raudoni žirniai.
Čia bus atliekami veterinarinės studijos, mokles testinis mokymas
Lietuvos vidurys, prie pagrindinio greitkelio.*

Kuri iš žemiau pateiktų lokacijos vietų, Jūsų nuomone, yra prioritetinga? Kodėl?

Jei manote, kad nei viena pateikta lokacinė vieta nėra tinkama, prašau Jūsų pateikti savo nuomone, tinkamiausią, alternatyvią Centro vietą?

1.1 Giraitė, Užliedžių sen., Kauno r. sav. apie 50 ha.

Netoliese esantys objektai (LSMU Všį Praktinio mokymo ir bandymų centras)

Tai specializuota vieta kurioje buvo ir planuojama ateityje vystyti ir plėsti veterinarijos studijas ir mokliui tinkamą infrastruktūrą, apimančią EABVE reikalavimus.

1.2 Sakalai, Ringaudų sen., Kauno r. sav. apie 50 ha
Netoliese esantys objektai (LŽŪU mokomasis ūkis)

LŽŪU - nėra veterinarijos studijų ir mokliui tinkamą infrastruktūrą, todėl reikalinga investuoti ir tam reikalingą infrastruktūrą.

2. Ar tikslinga į Centro viziją įtraukti mokslinę bazę (vykdomus mokslinius tyrimus) ir tiesiogines veterinarijos paslaugas (gyvulių sveikatos priežiūrą), orientuotas į sudėtingų ligų, infekcijų, sužalojimų gydymą?

Toks filtras iz turi būti taikomas - tai pasaulinė praktika veterinarijos vystymo srityse - praktika ir mokslas veisiasi.

3. Inovatyvių sprendimų plėtojimas siekiant centrą atverti visuomenei. Kaip manote, ar tokio centro idėja, jo vystomos edukacinės programos, būtų patrauklios visuomenei, verslo subjektams?

Tokio pobūdžio centrai turi ir edukacine prasme ypač jaunamatai. Verslo greičiau ir midedamoje moklo ir dirbimo į praktikus dalyk.

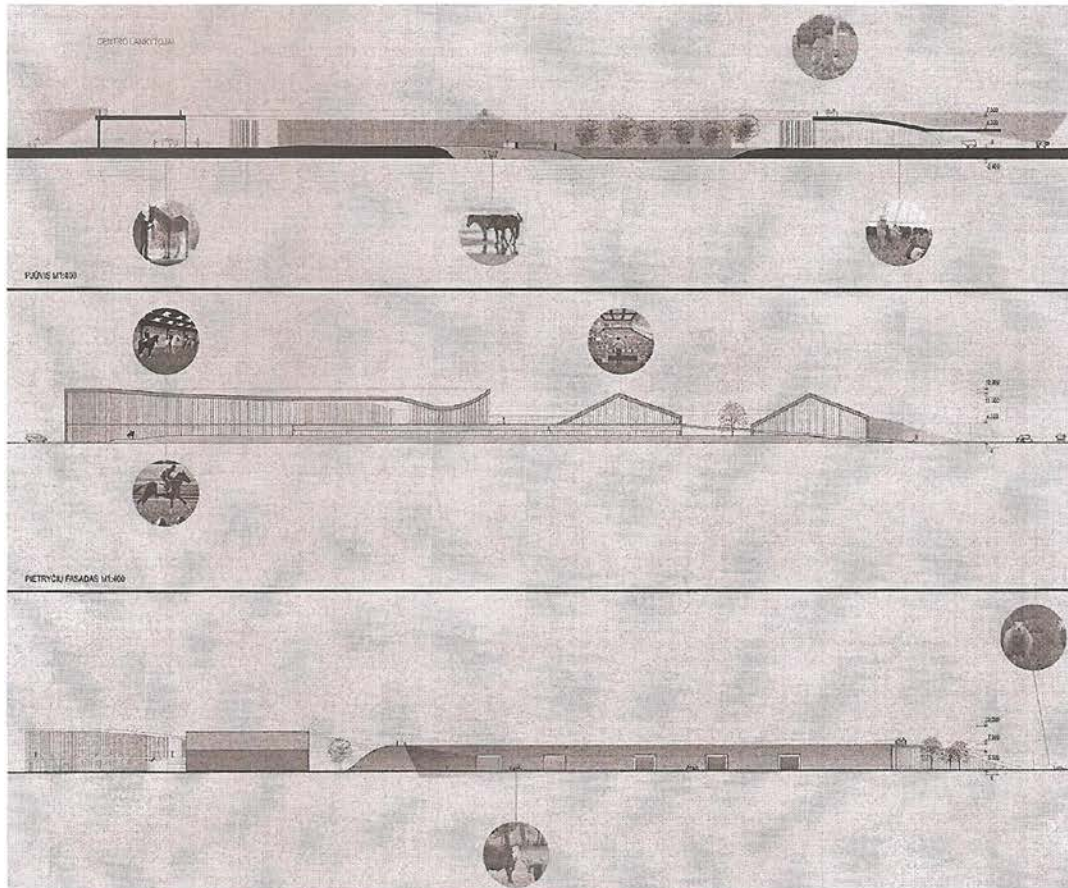
4. Architektūrinės raiškos patrauklumo skatinimas. Jūsų nuomone, ar tokio Centro idėjos įgyvendinimui būtina investuoti į pastato architektūrą ir ar tai prisidėtų prie Centre nuolatos dirbančių asmenų gerovės?

Pastato architektūra, mano supratimu, turi dariai pristatyti, pra toliau specifines sritis praktikuojant. Toliau projektuojant pastatą būtina rasti sprendimus, kurie žmonėms suteiktų racionalią patogumą vykdant darbinę veiklą.

prof. Henrikas Žilinskas
(vardas, pavardė)

[Signature]
(parašas)

LSMU Prorektorius veterinarinei medicinai ir gyvulininkystei
Prof. habil. dr. Antanas Sederevičius

2 pav.

Apklausą sudaro 4 atviri klausimai, į kiekvieną prašysiu atsakyti keliais sakiniais.

1. Centro lokacijos svarba (Kauno rajonas) veterinarijos specialistams ir akademinėi bendruomenei. Nurodykite esminius kriterijus, kurie lemia Jūsų pasirinkimą.

*Labai svarbi, ypač prisitaikymas veterinarijos
užduotims pagrinke vykdymas laime, didžiausia mobil.
miestų sąsąjone.*

Kuri iš žemiau pateiktų lokacijos vietų, Jūsų nuomone, yra prioritetingė? Kodėl?

Jei manote, kad nei viena pateikta lokacinė vieta nėra tinkama, prašau Jūsų pateikti savo nuomone, tinkamiausią, alternatyvią Centro vietą?

Sirpate.

1.1 Giraitė, Užliedžių sen., Kauno r. sav. apie 50 ha.
Netoliese esantys objektai (LSMU VŠĮ Praktinio mokymo ir bandymų centras)

Šioje LSMU VŠĮ PmBC, turime rengiamas net. gydytojų, ir gyv. specialistų praktinių įgūdžių formavimas vykdomas mobiliu rezultatu, diegiamas ir praktiškai.

1.2 Sakalai, Ringaudų sen., Kauno r. sav. apie 50 ha
Netoliese esantys objektai (LŽŪU mokomasis ūkis)

Sakaluose koncentruotas augalininkystės specializacijos rengimas ir mobilūs tyrimų vykdoma visoje srityje. Neatitinka net. specializacijos rengimo profilio.

2. Ar tikslinga į Centro viziją įtraukti mokslinę bazę (vykdomus mokslinius tyrimus) ir tiesiogines veterinarijos paslaugas (gyvulių sveikatos priežiūrą), orientuotas į sudėtingų ligų, infekcijų, sužalojimų gydymą?

Tikslinga gydymo tikslais išnaudoti gyvulių bazę, iškomplektuoti namų gydymo metodus ir priemones.

3. Inovatyvių sprendimų plėtojimas siekiant centrą atverti visuomenei. Kaip manote, ar tokio centro idėja, jo vystomos edukacinės programos, būtų patrauklios visuomenei, verslo subjektams?

Verslo pasauli būtų vykdomas ke. inovatyvių sprendimų, taikant visuomenės gyvulių sveikatos rodiklius, diegiant inovatyvių supratimą apie gyvulininkystės sektorių.

4. Architektūrinės raiškos patrauklumo skatinimas. Jūsų nuomone, ar tokio Centro idėjos įgyvendinimui būtina investuoti į pastato architektūrą ir ar tai prisidėtų prie Centre nuolatos dirbančių asmenų gerovės?

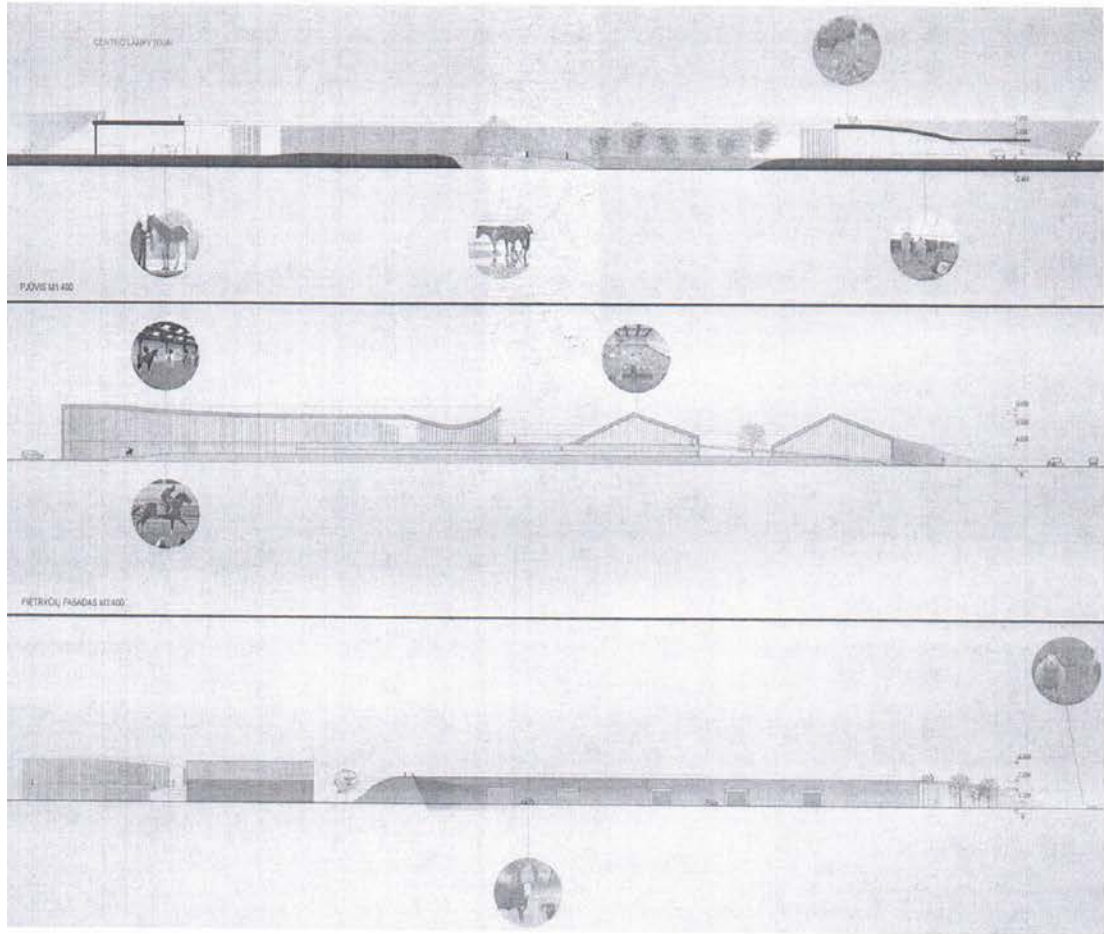
Esantis pastatas atliepint pūnų pūnų, būtinai patraukli ir visiškesni priimtina aplinka, vykdoma gyvulininkystės sektorių, perspektyvų atvečiai, būtina diegti namų, podarmonių ir komercijai lėšas.

Antanas Sederevičius

(vardas, pavardė)

Alėda

(parašas)

2 pav.

Apklausa sudaro 4 atviri klausimai, į kiekvieną prašysiu atsakyti keliais sakiniais.

1. Centro lokacijos svarba (Kauno rajonas) veterinarijos specialistams ir akademinėi bendruomenei. Nurodykite esminius kriterijus, kurie lemia Jūsų pasirinkimą.

Centro lokacija be abejo yra svarbi tiek veterinarijos specialistams ir akademinėi bendruomenei, tiek ir gyvūnų augintojams. Svarbiausias kriterijus patogus susisiekimas. Centras turėtų įsikurti tokioje vietoje, kurią be trukdžių pasiektų ir Kauno ir kitų Lietuvos rajonų gyventojai.

Kuri iš žemiau pateiktų lokacijos vietų, Jūsų nuomone, yra prioritetinga? Kodėl?
Jei manote, kad nei viena pateikta lokacinė vieta nėra tinkama, prašau Jūsų pateikti savo nuomone, tinkamiausią, alternatyvią Centro vietą?

1.1 Giraitė, Užliedžių sen., Kauno r. sav. apie 50 ha.

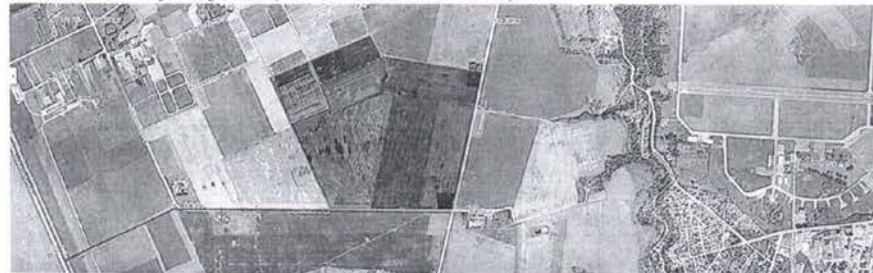
Netoliese esantys objektai (LSMU Vši Praktinio mokymo ir bandymų centras)

Prioritetinę vietą Giraitę (Užliedžių sen., Kauno r. sav.) siūlyčiau todėl, kad tai būtų patogi vieta gyvūnų augintojams (šalia automagistralės Kaunas-Klaipėda), o taip pat veterinarijos ir gyvulininkystės specialistams (netoliese įsikūręs LSMU Vši Praktinio mokymo ir bandymų centras).

1.2 Sakalai, Ringaudų sen., Kauno r. sav. apie 50 ha

Netoliese esantys objektai (LŽŪU mokomasis ūkis)

2. Ar tikslinga į Centro viziją įtraukti mokslinę bazę (vykdomus mokslinius tyrimus) ir tiesiogines veterinarijos paslaugas (gyvulių sveikatos priežiūra), orientuotas į sudėtingų ligų, infekcijų, sužalojimų gydymą?

Veterinarijos ir gyvulininkystės srities mokslininkai Centre galėtų vykdyti įvairius šiuolaikinius tyrimus, atlikti mokslinius darbus. Centras ir turėtų būti skirtas tam, kad mokslo rezultatais galėtų pasinaudoti gyvūnų augintojai. Nauda būtų abipusė: ir mokslui, ir ūkininkams.

3. Įnovatyvių sprendimų plėtojimas siekiant centrą atverti visuomenei. Kaip manote, ar tokio centro idėja, jo vystomos edukacinės programos, būtų patrauklios visuomenei, verslo subjektams?

Kadangi centre būtų sutelkti veterinarijos ir gyvulininkystės materialieji ir žmogiškieji ištekliai, ten būtų tinkamiausia vieta organizuoti gyvūnų parodas–aukcionus, būtų galima rengti sporto varžybas (pvz. žirgų sporto varžybas). Taip pat vykdyti mokymus ir konsultacijas bei teikti įvairias veterinarijos ir gyvulininkystės paslaugas gyvūnų augintojams.

4. Architektūrinės raiškos patrauklumo skatinimas. Jūsų nuomone, ar tokio Centro idėjos įgyvendinimui būtina investuoti į pastato architektūrą ir ar tai prisidėtų prie Centre nuolatos dirbančių asmenų gerovės?

Mano nuomone investuoti į pastato architektūrą tikrai verta, kadangi žmogui žymiai maloniau dirbti kai jį supa jauki ir graži aplinka.

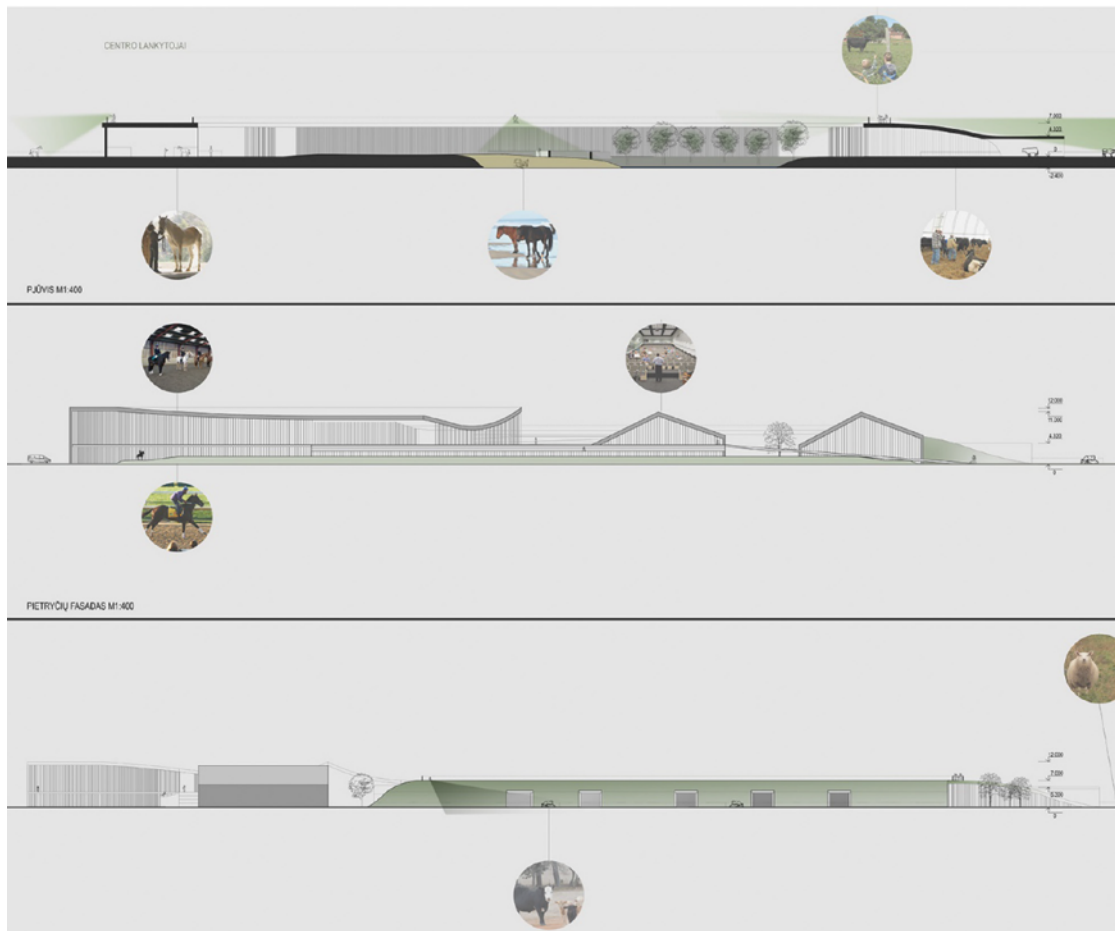
dr. Evaldas Šlyžius

(vardas, pavardė)

(parašas)

LSMU VA Veterinarijos fakulteto dekanė

Prof., dr. Vita Riškevičienė

2 pav.

Apklausą sudaro 4 atviri klausimai, į kiekvieną prašysiu atsakyti keliais sakiniais.

1. Centro lokacijos svarba (Kauno rajonas) veterinarijos specialistams ir akademinėi bendruomenei. Nurodykite esminius kriterijus, kurie lemia Jūsų pasirinkimą.

Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centras, kurio esmė, manyčiau, turėtų būti siejama su Gyvūnų veterinarijos klinika, skirta žirgų ir produkcijos gyvūnų gydymui. Tokio centro vieta turi būti lengvai pasiekiamą visoms suinteresuotoms grupėms.

Mokslininkams ir veterinarijos gydytojams, kad galėtų vykdyti tai ką geba ir užtikrinti visuomenės poreikius, reikalingos adekvačios sąlygos. Studijoms reikalinga tinkama infrastruktūra.

Studijoms ir mokslui skirta infrastruktūra negali būti lokalizuota toliau nei 10 - 15 km nuo kitų pagrindinių su šia veikla susijusių objektų (laboratorijų, mokslo centrų, administracijos), kad būtų užtikrintas greitas mokslininkų, studentų judėjimas ir jų veiklos vykdymas tam nešvaistant laiko.

Kuri iš žemiau pateiktų lokacijos vietų, Jūsų nuomone, yra prioritetinga? Kodėl?
Jei manote, kad nei viena pateikta lokacinė vieta nėra tinkama, prašau Jūsų pateikti savo nuomone, tinkamiausią, alternatyvią Centro vietą?

Be abejonės, kad tai Giraitė, Užliedžių sen., Kauno r. sav. Kodėl?-

- Todėl, kad tai yra Lietuvos centras, ties kuriuo susikerta keliai atkeliaujantys iš visų Lietuvos regionų. Tai patrauklu ir patogiu visuomenei ir akademiniai bendruomenei bei praktikams.
- Visa tai, kas susiję su veterinarijos mokslu, veterinarijos žinių sklaida ir studijomis vyksta būtent, ir tik, Veterinarijos akademijoje, o Giraitė, Užliedžių sen., ten esantis PMBC, nuo seno yra dalis Veterinarijos akademijos (šiandien LSMU), kur vyksta veterinarijos studijos, mokslas ir praktika.
- Tam jau yra skirta ir juridiskai sutvarkyta žemė

1.1 Giraitė, Užliedžių sen., Kauno r. sav. apie 50 ha.

Netoliese esantys objektai (LSMU VšĮ Praktinio mokymo ir bandymų centras)

1.2 Sakalai, Ringaudų sen., Kauno r. sav. apie 50 ha

Netoliese esantys objektai (LŽŪU mokomasis ūkis)

2. Ar tikslinga į Centro viziją įtraukti mokslinę bazę (vykdomus mokslinius tyrimus) ir tiesiogines veterinarijos paslaugas (gyvulių sveikatos priežiūra), orientuotas į sudėtingų ligų, infekcijų, sužalojimų gydymą?

Vienareikšmiškai taip, tik gal neįtraukti, o būtent nuo to pradėti. Veterinarijos praktika yra neatsiejama nuo inovatyvios veterinarijos mokslo ir praktikos plėtotės, Europos lygmens kokybiškų studijų ir žinių sklaidos.

3. Inovatyvių sprendimų plėtojimas siekiant centrą atverti visuomenei. Kaip manote, ar tokio centro idėja, jo vystomos edukacinės programos, būtų patrauklios visuomenei, verslo subjektams?

Vienareikšmiškai taip, nes tokio centro labai stinga Lietuvoje.

Centro veiklos kryptys galėtų būti tokios, kaip:

1. Veterinarijos gydytojų ir rezidentų, galinčių dalyvauti aukštosiomis technologijomis grindžiamame gyvūnų ligų diagnostikos ir prevencijos procese, rengimas;
2. Inovatyvūs moksliniai tyrimai veterinarijos srityje;
3. Veterinarinės medicinos doktorantūros studijų (Veterinarija 02A) plėtra, rengiant mokslininkus tyrėjus;
4. Gyvūnų ligų ir zoonozinių ligų prevencija ir gydymas užkertant kelią zoonozinių ligų plitimui;
5. Mokymosi visą gyvenimą programos įgyvendinimas vykdant veterinarijos gydytojų tęstinį mokymą;
6. Pasielktų mokslinių bei praktinių rezultatų sklaida ir visuomenės švietimas vykdant sveikatinimo programas;
7. Galimybė kurti bendras su ES mokslo ir studijų institucijomis veterinarinės rezidentūros studijų programas;

8. Galimybė kurti bendrus (jungtinius) su kitomis mokslo ir studijų institucijomis MTEP ir studijų programas;
 9. Būtų sudarytos palankios sąlygos biomedicininio, biologinio bei technologinio profilio krypties mokslininkams, naudojantiems gyvūnus kaip modelį, atlikti mokslinius tyrimus kuriant sumanias ir inovatyvias technologijas bei gydymo metodus;
 10. Būtų papildyta bei išplėsta Veterinarinės medicinos vientisųjų bei veterinarinės rezidentūros studijų klinikinė praktinė bazė;
 11. Būtų įkurti nauji skyriai gyvūnų ankstyvam ligų diagnozavimui ir gydymui bei reabilitacijai: intensyvios terapijos, kardiologijos, neurologijos, oftalmologijos, dermatologijos, gastroenterologijos, urologijos, endokrinologijos, odontologijos ir kt.,
 12. Sudarytos galimybės būsimiesiems veterinarijos gydytojams ir rezidentams įgyti naujas profesines specializacijas ir žinias, tokias kaip gyvūnų reabilitacija po traumų, akupunktūra, fizioterapija, neurologija, reanimacija, intensyvi terapija, imunologiniai tyrimai (alerginiai, genetiniai), veislinių šunų akių bei sąnarių ekspertizė paveldimų ligų atžvilgiu, skaitmeninė rentgenologija, odontologija, plastinė chirurgija, onkologija - vėžinių susirgimų gydymas (chemoterapija), dializė, kurių, esant dabartiniam infrastruktūros lygiui, negalime studentams suteikti.
4. Architektūrinės raiškos patrauklumo skatinimas. Jūsų nuomone, ar tokio Centro idėjos įgyvendinimui būtina investuoti į pastato architektūrą ir ar tai prisidėtų prie Centre nuolatos dirbančių asmenų gerovės?

Tokio pobūdžio pastatas pirmiausiai privalo užtikrinti žmogaus fizinių poreikių, biosaugos ir socialinio gerbūvio reikalavimus (*nevardinsiu, nes jie aiškūs kiekvienam*).

Kadangi pirminė tokio pastato paskirtis privalėtų būti gyvūnų gydymas, reabilitacija, inovatyvių technologijų taikymas, todėl pastatas privalėtų atitikti tokios paskirties pastatams (gyvūnų klinikoms) keliamus reikalavimus: sterilios ir nesterilios operacinės, maniežai, reabilitacijos patalpos, izoliavimo patalpos, pacientų judėjimo (atvežimo, išvežimo, pakrovimo) takai, skirtingų rūšių gyvūnų laikymo patalpos, pašarų bei atliekų sandėliavimo patalpos, etc.

Jei pastatas būtų skirtas studentų mokymui, veterinarijos ir gyvulininkystės specialistų kvalifikacijos kėlimui bei visuomenės švietimui – turėtų būti įrengtos atitinkamos paskirties patalpos ir suderinta jų infrastruktūra.

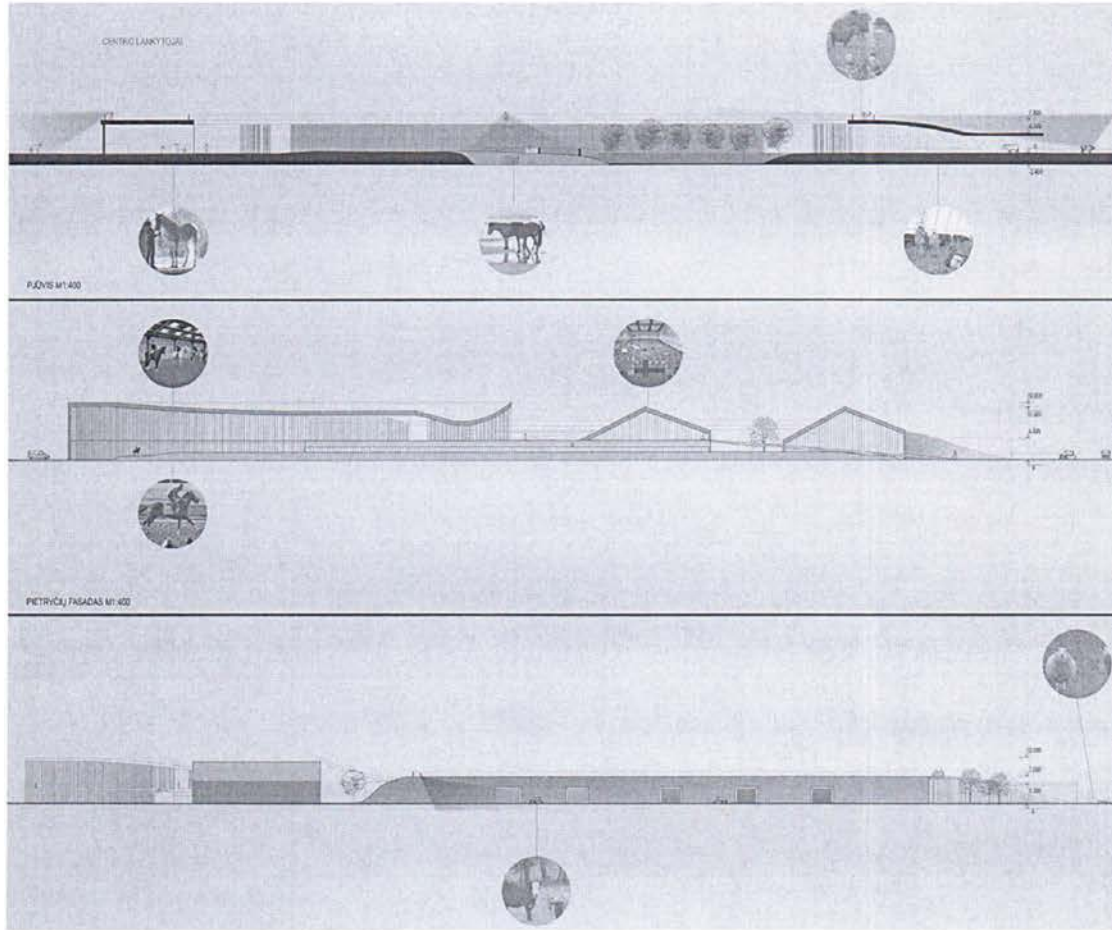
Išorinė, architektūrinė išvaizda, turėtų atitikti nūdienos reikalavimus ir visų pirma būti suderinta su aukščiau išvardinta paskirtimi.

Manau, kad tokio pobūdžio pastatų patrauklumą garantuoja ir formuoja turinys ir funkcionalumas, bet ne etiketė į kurią tai supakuota.

____ Vita Riškevičienė - Prof., Dr. _____

(vardas, pavardė)

(parašas)

2 pav.

Apklausa sudaro 4 atviri klausimai, į kiekvieną prašysiu atsakyti keliais sakiniais.

1. Centro lokacijos svarba (Kauno rajonas) veterinarijos specialistams ir akademinėi bendruomenei. Nurodykite esminius kriterijus, kurie lemia Jūsų pasirinkimą.

Centras turi būti įsikūręs patogioje vietoje (Lietuvos centre), kad būtų lengva susisiekti iš visų Lietuvos kampelių.

Kuri iš žemiau pateiktų lokacijos vietų, Jūsų nuomone, yra prioritetinga? Kodėl? Jei manote, kad nei viena pateikta lokacinė vieta nėra tinkama, prašau Jūsų pateikti savo nuomone, tinkamiausią, alternatyvią Centro vietą?

Prioritetinga alokacijos vieta – Giraitė, Užliedžių sen., Kauno r. sav. Nes yra arčiausiai specialistų ruošimo kalvės.

1.1 Giraitė, Užliedžių sen., Kauno r. sav. apie 50 ha.
Netoliese esantys objektai (LSMU Vši Praktinio mokymo ir bandymų centras)

1.2 Sakalai, Ringaudų sen., Kauno r. sav. apie 50 ha
Netoliese esantys objektai (LŽŪU mokomasis ūkis)

2. Ar tikslinga į Centro viziją įtraukti mokslinę bazę (vykdomus mokslinius tyrimus) ir tiesiogines veterinarijos paslaugas (gyvulių sveikatos priežiūrą), orientuotas į sudėtingų ligų, infekcijų, sužalojimų gydymą?

Tikslinga, nes studijos, mokslas ir verslas turi eiti viena kryptimi.

3. Įnovatyvių sprendimų plėtojimas siekiant centrą atverti visuomenei. Kaip manote, ar tokio centro idėja, jo vystomos edukacinės programos, būtų patrauklios visuomenei, verslo subjektams?

Ne tik patrauklios bet ir reikalingos, reikia, kad visuomenė ir verslo subjektai kuo daugiau dalyvautų šiose edukacinėse ir mokslinėse programose.

4. Architektūrinės raiškos patrauklumo skatinimas. Jūsų nuomone, ar tokio Centro idėjos įgyvendinimui būtina investuoti į pastato architektūrą ir ar tai prisidėtų prie Centre nuolatos dirbančių asmenų gerovės?

Taip būtina, nes tai motyvuoja.

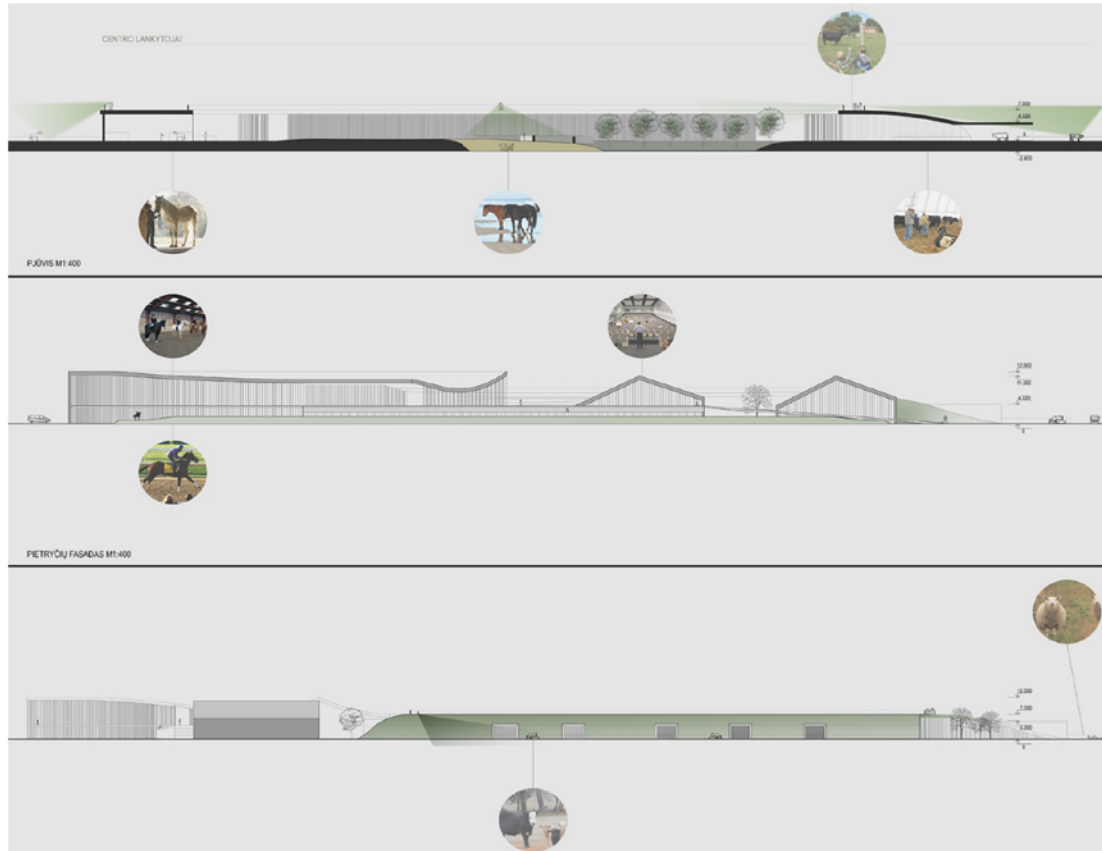
Robertas Markevičius

(vardas, pavardė)

ASL

(parašas)

LSMU Veterinarijos akademijos wstambiųjų gyvulių klinikos vadovas
Prof. dr. Audrius Kučinskas

2 pav.

Apklausa sudaro 4 atviri klausimai, į kiekvieną prašysiu atsakyti keliais sakiniais.

1. Centro lokacijos svarba (Kauno rajonas) veterinarijos specialistams ir akademinėi bendruomenei. Nurodykite esminius kriterijus, kurie lemia Jūsų pasirinkimą.
Patogus susisiekimas, išvystyta infrastruktūra, šalia yra viešbutis, tinka masiniams renginiams organizuoti, parodoms, seminarams.

Kuri iš žemiau pateiktų lokacijos vietų, Jūsų nuomone, yra prioritetingė? Kodėl?

Jei manote, kad nei viena pateikta lokacinė vieta nėra tinkama, prašau Jūsų pateikti savo nuomone, tinkamiausią, alternatyvią Centro vietą?

Giraitė, šalia yra LSMU mokomasis ūkis, todėl infrastruktūra jau išvystyta, patogus susisiekimas iš bet kurios Lietuvos vietos, šalia esantis greitkelis, viešbutis, patogų privažiuoti su gyvuliais. Žiūrint į perspektyvą, ši vieta taip pat nėra tobula – labai greitai plečiasi miesto ribos ir manyčiau po keliolikos metų šis centras atsidurtų gyvenamųjų kvartalų apsuptyje. Aš siūlau naudotis užsienio patirtimi ir tokius centrus iškart statyti toliau nuo miesto, palei greitkelius ir kitas visuomeninio susisiekimo linijas.

1.1 Giraitė, Užliedžių sen., Kauno r. sav. apie 50 ha.
Netoliese esantys objektai (LSMU VšĮ Praktinio mokymo ir bandymų centras)

1.2 Sakalai, Ringaudų sen., Kauno r. sav. apie 50 ha
Netoliese esantys objektai (LŽŪU mokomasis ūkis)

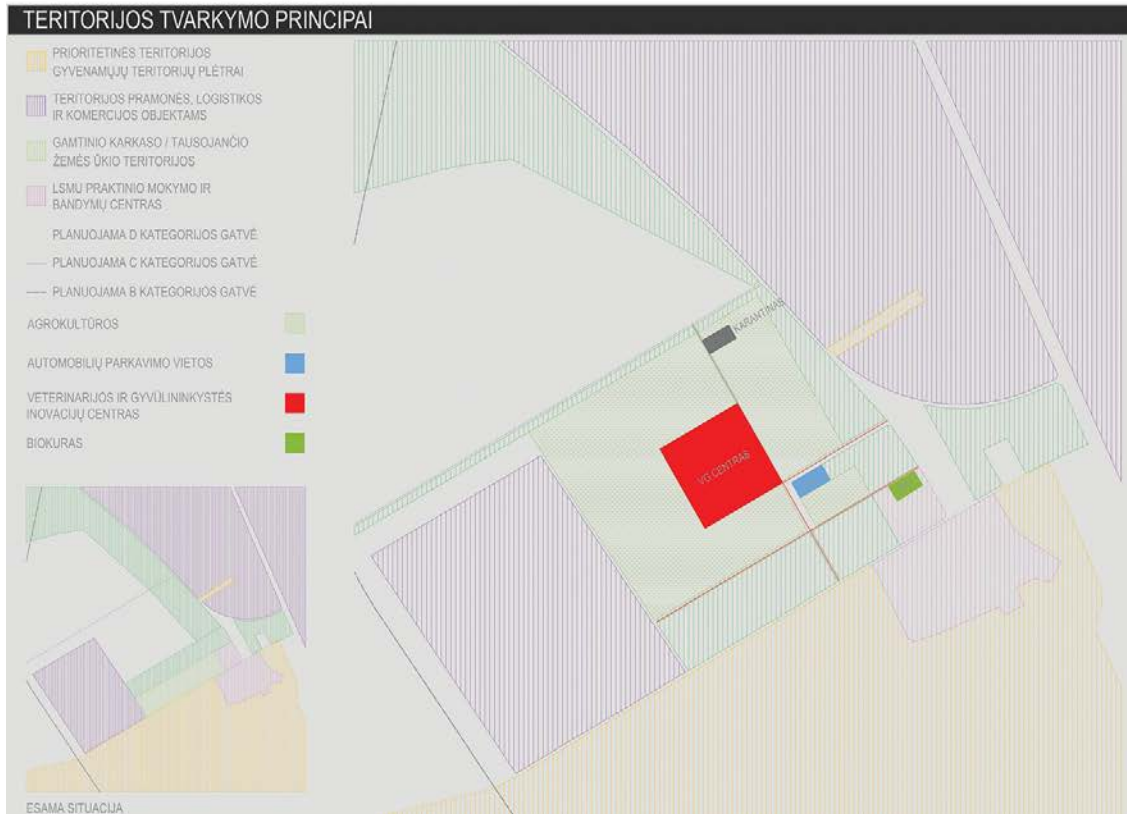
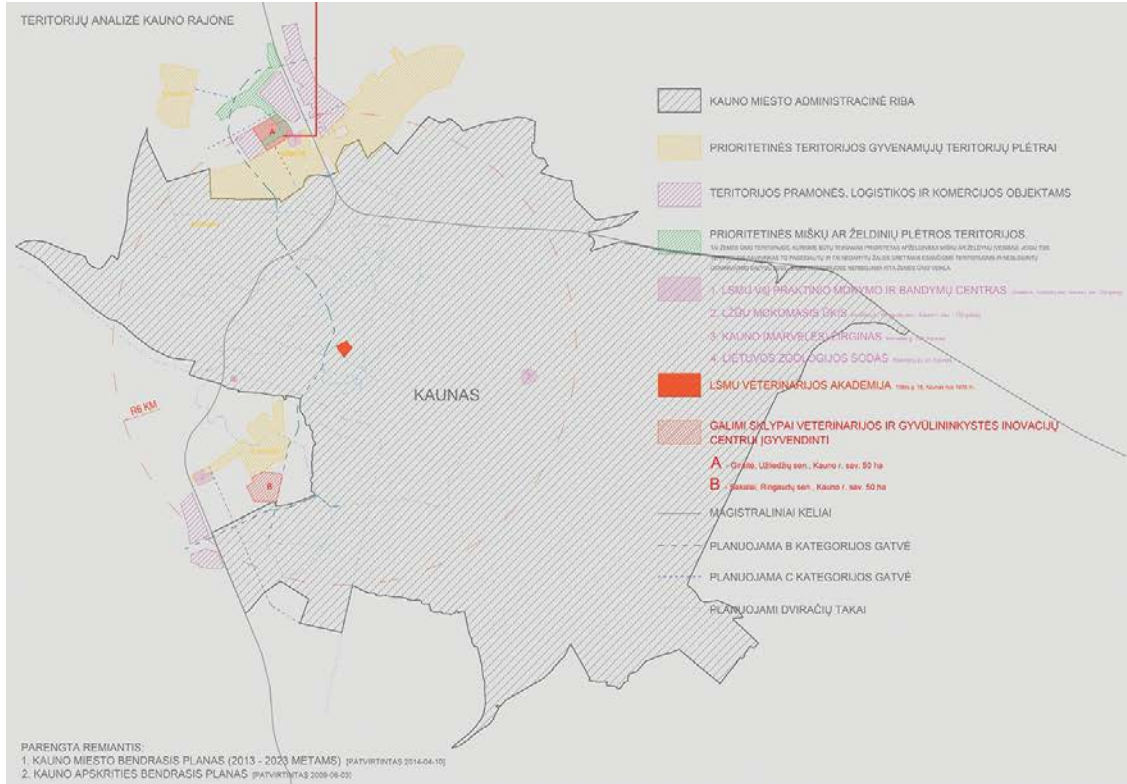
2. Ar tikslinga į Centro viziją įtraukti mokslinę bazę (vykdomus mokslinius tyrimus) ir tiesiogines veterinarijos paslaugas (gyvulių sveikatos priežiūrą), orientuotas į sudėtingų ligų, infekcijų, sužalojimų gydymą?
Veterinarijos klinikoms turėtų būti taikomi visai kitokie reikalavimai pastatams, keliami aukšti biosaugos reikalavimai atskiroms gyvūnų rūšims. Jeigu tai būtų infekcinės, užkrečiamosios ligos, turėtų būti numatytas atskiras pastatas – izoliatorius, kad išvengti kitų gyvūnų užsikrėtimo. Toks centras, tai nėra veterinarijos klinika, nes orientuotas į visai skirtingus dalykus – skirtingų, bet garantuotai sveikų gyvūnų rūšių judėjimą (būtinai sveikatos sertifikatai dalyvavimui varžybose, parodose ir kt.).
3. Inovatyvių sprendimų plėtojimas siekiant centrą atverti visuomenei. Kaip manote, ar tokio centro idėja, jo vystomos edukacinės programos, būtų patrauklios visuomenei, verslo subjektams?
Visuomenę įmanoma pritraukti tik vienu atveju, jeigu bus vystoma komercinė veikla pvz. jodinėjimas, parodų organizavimas, galbūt gyvūnų vertinimas, licenzijavimas ir pan., bet tai jokių būdu neturėtų būti gydomasis darbas, didelis kiekis žmonių gali pernešti pavojingas gyvūnų ligas ir patys užsikrėsti, o šiuo atveju tai turėtų būti traukos centras.
4. Architektūrinės raiškos patrauklumo skatinimas. Jūsų nuomone, ar tokio Centro idėjos įgyvendinimui būtina investuoti į pastato architektūrą ir ar tai prisidėtų prie Centre nuolatos dirbančių asmenų gerovės?
Toks pastatas turėtų būti pritaikytas ūkinei veiklai, jeigu stengiamasi pritraukti kuo daugiau visuomenės ir lankytojų, toks pastatas turi traukti akį, išsiskirti iš aplinkos savo architektūra, be abejo, kadangi bus laikomi gyvūnai, pastatas turi būti suprojektuotas laikantis gyvūnų gerovės reikalavimų.

Prof. Audrius Kučinskas

(vardas, pavardė)

(parašas)

c. PRIEDAS NR. 3 - Sklypo analizė

d. PRIEDAS NR. 4 - Veterinarijos ir gyvulininkystės inovacijų centro koncepcinės schemos

